

JUNIJ

DUHOVNO ŽIVLJENJE 1986

evharistija
kruh življenja
in vez
edinosti

EL CRIMEN DEL ABORTO

Queremos insistir de un modo especial sobre este grave problema. Ante todo, porque hoy es un fenómeno creciente. Se deben llorar también el ingente número de abortos, que transforman impunemente en lugar de egoísmo y muerte, lo que debe ser fuente de amor y de vida, cuyo único dueño es Dios. Además y principalmente, por la tendencia, también creciente, a justificar este crimen e intentar liberarlo de toda sanción legal.

Reafirmaremos que, aún antes del nacimiento, el fruto de la concepción humana es una persona y, por lo tanto, sujeto de pleno e inalienable derecho a la vida. La iniquidad del aborto consiste en ser un atentado directo contra vida de una persona concreta, que se agrava por tratarse de un inocente de toda culpa y absolutamente indefenso. La vida humana es sagrada y, desde su comienzo en la concepción, compromete directamente la acción creadora de Dios.

(Conferencia Episcopal Argentina)

Duhovniški jubileji

Koprška škofija

Biseromašnik: Premrl Franc, župnik v pokoju, Šempas.

Zlatomašnika: Bajt Anton, upokojen, Ljubljana; Koritnik Franc, duhovni pomočnik, Sežana.

Ljubljanska nadkofija

Zlatomašniki: Dobrovoljc Alojzij, župnik in dekan v pokoju, Ribnica; Šeškar Franc, izs. duhovnik v pokoju, München; Toman Valentin, župnik, Podbrezje; Zaletel Vinko, župnijski upravitelj, Vogrče na Koroškem.

Zlatomašnika-ekskardinirana: Puhar Leopold, župnik, Berlos/Salzburg; Tomažič Ivan, župnik, Mendoza, Argentina.

Mariborska škofija

Biseromašniki: Jaš Karel, honorarni predavatelj Teološke fakultete, Šentilj pri Mislinji; Rataj Anton, župnik v pokoju, Sv. Jakob ob Savi; Zafošnik msgr. Gregor, prof., honorarni predavatelj Teološke fakultete, ravnatelj stolnega zbora, Maribor.

Zlatomašniki: Duh Ludvik, župnik v pokoju, Ljutomer; Gabor Alojz, župnik v pokoju, Sv. Jurij v Prekmurju; Jeler dr. Karel, župnik v pokoju, Videm-Krško; Kozar msgr. Alojzij st., župnik, Odranci; Kušar Štefan, župnik, Črešnjice; Laura Mihael, župnik v pokoju, Preitenegg, Avstrija; Ornik Friderik, župnik, Trbonje; Tratnjek Štefan, župnik, Pertoča; Zver Štefan st., župnik v pokoju, Maribor.

Redovni duhovniki

Železomašnik: Zore p. Ivan, jezuit, Maribor.

Biseromašnika: Žibert p. Jakob, jezuit, Ljubljana-Dravljje; Mlakar Alojz, lazarist, Miren.

Zlatomašniki: Kotnik p. Bertrand, frančiškan, št. Rupert pri Velikovecu; Va'enčak, frančiškan, Marijino oznanjenje Ljubljana; Bojnc p. Engelbert, kapucin, Celje; Cijan p. Avguštin, kapucin, škofja Loka; Lesjak p. Štefan, kapucin, Ptuj; Vučina p. Jakob, Celovec; Žakelj dr. Stanko, lazarist, Ljubljana; Maček Mihael, salezijanec, škofije.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 53

JUNIJ 1986

Njih čast in naše poslanstvo

Ob tragičnih spominih na genocid domobranske vojske, s katerim so slovenski komunisti hoteli dokončno utrditi svojo revolucijo, stopajo pred nas tudi nepregledne vrste mož in žena, deklet in fantov, ki so postali že leta prej neoborožene žrtve komunističnega terorja.

Ni bilo še domobrancev, niti „vaških straž“, ko so komunisti že pričeli prelivati slovensko kri.

Poboji zavednih in svobodoljubnih Slovencev, vernih laikov in duhovnikov, so bili na dnevnem redu, dokler ni čut za samoobrambo priklical v življenje „legij“ in „vaških straž“. Komunistična vlada v domovini opravičuje še danes svoje takratno nasilje nad rojaki z „osvobodilnim bojem“, umore celih družin pa s kleveto „izdajalstva“.

Mi vemo, da ni bilo tako. Vemo, da je slovenska zemlja tedaj bila mučeniško kri svojih zvestih sinov in hčera. Tisk, ki služi v domovini že nad 40 let njim, ki so to kri prelivali in revolucijo zanetili, pa še vedno vztraja pri potvarjanju resnice.

Mi vemo, da je KP ukazala med vojno in revolucijo likvidacijo političnih in idejnih nasprotnikov — ne izdajalcev. Vendar kako malo jih je, ki se upajo, izven politične emigracije, glasno dvomiti nad sistematično lažjo sedanjih oblastnikov v domovini.

Mi vemo, da smo bili prisiljeni v obrambo, ne le življenj, temveč tudi bodoče kulturne, verske in politične svobode. Zavedali smo se, da komunizem, prav kakor nacizem in fašizem, ne spoštuje osebnih moralnih in narodnih vrednot ter da so vsi trije slovenstvu

sovražni. A kako redki so, če o med našimi prijatelji na slovenskih tleh, ki se upajo še danes to javno priznati!

Mi vemo, da so naši bratje in sestre, očetje in matere, dedje in babice tvegali življenje, prostost in vse, kar so imeli, ker je Cerkev jasno pokazala na strašne posledice komunizma, ki so se nad našim narodom žal uresničile. Kljub temu je celo med tistimi, ki sedanjega režima v domovini ne odobravajo več, zelo malo tistih, ki bi nas razumeli.

Mi vemo, da sta se v srcih naših soborcev, vaških stražarjev, četnikov in domobrancev ter vsega protikomunističnega ljudstva, zlivala ideala slovenstva in krščanstva. Toda če novi rod v domovini tega ne verjame, je de o ma tudi naša krivda. Nismo izrabili vsake priložnosti, da bi pričali resnico.

Bili smo rešeni in obvarovani smrti. Na nas in na naših potomcih je, da ohranimo čast in dobro ime slovenskih mučencev ter padlih junakov. Dolžni pa smo tudi pogumno širiti med našim narodom smisel za velike slovenske in božje vrednote, katerim so oni nekoč posvetili in darovali življenja.

Nepoučenost pa tudi nekoč brezbriznost rojakov v domovini in med nami je znak našega nedopolnjenega poslanstva. Izročilo, da so bile množice komunističnih žrtev zveste Bogu in narodu, naj se širi iz svobodnega sveta po očetih in materah, sinovih in hčerah, vnukih in vnukinjah, od srca do srca, dokler ne bo resnica zmagala nad lažjo.

Ko mislimo na žrtve komunizma v Sloveniji, nas ne prevzema sovražstvo nad brati, ki so zakrivali njih smrt. Težko nam je tudi zanje. Spominjamo se jih v molitvi in prosimo Boga za njih spreobrnjenje. Nova doba slovenskega krščanstva ne more in ne sme biti doba „pobejenih grobov“, temveč skupnega spoštovanja in počastitve njih, ki so umirali zvesti veri, narodu in svoji vesti.

Dolžni smo izkazovati čast slovenskim žrtvam komunizma s tem, da smo tudi mi zvesti svojemu poslanstvu, ki ga imamo med narodom, iz katerega nas je obudil Stvarnik.

Marko Kremžar

Jože Velikonja o mons. Oreharju

Članek je univ. prof. dr. J. Velikonja objavil v „Ameriški domovini“ 11. 4. 86

Umril je v Mendози, Argentina, 7. marca 1986. Pokopali so ga v San Justo, poslovljni govori zastopnikov slovenskih argentinskih organizacij so nakazali njegovo zaslužno pot. Kaj je v rešnici pomenil za argentinske Slovence, se bo pokazalo šele sedaj, ko ga ni več med njimi.

Zadnjikrat sem ga videl v soboto, 17. avgusta 1985, pri maši v Slovenski hiši na Ramon Falconu. Mudilo se je na letališče, zato ga po maši nisem počakal in se poslovil. Teden prej je prišel na moje predavanje; leto prej sem ga obiskal še posebej in sva na dolgo razpravljala o problemih slovenskih izseljencev v Argentini in po svetu.

Že nekaj let je bolehal. Za tiste, ki so ga poznali malo bolj od blizu, smrt ni bila presenečenje. Lani je še potoval v Evropo, ker je hotel imeti svojo zlato mašo tam. Na Koroškem in na Tržaškem so ga prijazno sprejeli, vendar se je vrnil „med svoje“ v Argentino prepričan, da je med njimi najbolj doma. Izven Argentine se težko zavemo, kaj vse je monsinjor Orehar s tihim in trmastim delom tam omogočil. V Severni Ameriki, kjer so bili pogoji ugodnejši, povojna emigracija ni imela enakega vodnika.

Prvič sva se menda srečala v begunstvu v Senigaliji. Ob misi-

jonskem tečaju, ki ga je misijonar Lenček s pomočjo sobratov Wolbanga in Kopača organiziral za tamkajšnje taboriščnike. Mene so pritegnili, da bi jim kaj povedal o misijonskih deželah. Kasneje sem se na poteh iz Rima do Gorice in Trsta nekajkrat ustavil v taborišču in bil deležen Oreharjeve prijaznosti. Mimogrede smo se videli v Rimu, ko je z drugimi odhajal v Argentino.

Potem skoro štirideset let premora. Bral sem o njegovih posegih, iz osebnih pisem razbiral, kako je posegal v življenje slovenskih skupnosti tam in bil deležen hvale in nasprotovanj. Danes je povsem jasno, da marsikatero slovenske ustanove v Buenos Airesu ne bi bilo brez Oreharja.

Monsinjor Orehar je bil dejansko „slovenski škof“ v Argentini. Med uglednimi slovenskimi duhovniki, ki so šli s tokom beguncev v Argentino po vojni, je bilo več bolj uglednih, bolj učernih, bolj vodilnih, vendar nihče ni presegal monsinjorja Oreharja po enostavni prizadevnosti, po vztrajnem iskanju možnosti za samostojno cerkveno in tudi prostvetno delo, pa najsi bi bilo omogočeno z uradnim priznanjem svetnih in cerkvenih oblasti ali brez njega.

Trideset let je imel uradni

Msgr. Anton Orehar na grobu škofa Rožmana v Lemontu 24. 7. 1980

cerkveni naslov „delegata“, vendar bi naslov prav malo pomenil, če ne bi monsinjor Orehar dejansko izprosil in izsilil pravico do slovenskih cerkvenih občin kljub pogostemu nasprotovanju tamkajšnjih argentinskih farnih organizacij. Kot pooblaščenec se je

zavzemal za slovenske interese pri kardinalu, pri nadškofijskih odborih in ustanovah ter si dejansko — nekateri bodo trdili, da marsikdaj mimo uradnih predpisov — utrdil položaj kot glasniki slovenskih duhovnikov in vernikov.

Po dveh tednih mojih obiskov med slovenskimi izseljenci spomladi 1984 sem stopil do monsinjorja Oreharja. Dobro je vedel o mojih obiskih znancev in prijateljev, hotel sem naravnost njemu povedati, kaj sem videl in kaj me je prizadelo. Da ne bo iskal informacij po drugih.

Govorila sva o slovenski organizirani skupnosti, o številnih in preštevilnih organizacijah, o zavzetosti nekaterih in odmiikanju drugih. Ne vem, če je v Argentini kdo bolj matančno sledil vsemu slovenskemu dogajanju. Ne vem, če je kdo lahko bil bolj uspešen. Tudi tisti, ki so nekaterim njegovim posegom nasprotovali, so s spoštovanjem sprejemali njegove nasvete in strmeli nad njegovo doslednostjo. Verjetno bi ne bilo slovenske hiše na Ramon Falconu brez Oreharjevega posega.

Ko sem odhajal, mi je z zadržanim glasom razlagal, da bi pač še rad doživel svojo zlato mašo, ter mi nakazal, da se mu dnevi iztekajo. Segla sva si v roke, nisem pričakoval, da ga bom še kdaj videl.

Monsinjur Orehar je segal do vseh Slovencev. Ko sem spraševal, če imajo novi emigranti kakšne stike s staro emigracijo, so mi svetovali, naj vprašam monsinjorja, ki jim je še hodil maševat. Drobna vez med generacijami. Moji italijanski argentinski znanci so mi zatrjevali, da Slovenci v Argentini marsikaj

NAMEN APOSTOLSTVA MOLITVE ZA JUNIJ

- Da bi vsem oznanili skrivnost Kristusovega Srca.
- Da bi preganjani zaradi pravice našli v Kristusu potrebni pogum.
- Da bi duhovniki iz evharistične daritve črpali moč za služenje božjemu ljudstvu.

zmorejo, ker imajo pač Oreharja. Zavidali so slovensko emigracijo, ki se je z Oreharjevim prizadevanjem utrdila v argentinski katoliški skupnosti.

Drug za drugim odhajajo. Z zaskrbljenostjo čakamo, kdo bo prevzel Oreharjevo vlogo. Če bo mogel ohraniti vsaj večino tega, kar je monsinjur Orehar priklival v življenje v neprijazni Argentini, bomo vsi veseli. Oreharjeve ustvaritve bodo ostale kot trajen spomenik skromne in pomembne osebnosti, ki ji v Severni Ameriki nismo imeli enakovrednega predstavnika. Počival bo med „svojimi“, kakor je gotovo sam želel. Vsi, ki smo ga poznali, se klanjamo njegovemu spominu in se mu zahvaljujemo za vse, kar je za nas ustvaril. Da bi njegov zgled bil mnogim v spodbudo!

„Nedelja“, list krške škofije, o msgr. Oreharju

Iz Argentine nas je presenetila žalostna vest: umrl je msgr. Anton Orehar, vrhovni dušni pastir vseh Slovencev v Argentini, star 75 let. Doma je bil v Predosljah na Gorenjskem in posvečen leta 1934 v Ljubljani.

Po drugi svetovni vojni se je ves posvetil dušnemu pastirstvu za Slovence, ki so se izselili v Argentino. V smislu papeških navodil v „Exul familia“ (Begunska družina) je bil imenovan za narodnega delegata za Slovence. To službo je opravljal z vso vestnostjo. Z vsemi velikimi zmoglostmi pa tudi s svojim prijetnim in veselim značajem je pri pomogel, da so Slovenci postali najboljša verska in kulturna narodna skupnost. Njegova zasluga je predvsem, da ima vseh 8 slovenskih središč svoje dušne pa-

stirje, slovensko božjo službo s slovenskim petjem, da je tam slovenski dušnopastirski urad, ki izdaja verski časopis Duhovno življenje, da imajo veliko moderno „Slovensko hišo“ s cerkvijo, dvorano, prostori za ljudsko in srednjo šolo, z univerzitetnim oddelkom in prostori za različna društva. Poleg tega ima vsako središče svoj prosvetni dom ter družabne in športne prostore.

G. Orehar je res postal spoštovani in priljubljeni „oče“ Slovencev. Vse je poznal, se zanimal zanje in jim pomagal po svojih močeh. Imel je dobro povezavo s škofi in argentinskim kardinalom in vsi so ga cenili. Leta 1984 je obhajal zlato mašo. Takrat je prišel tudi na Pr. morsko in na Koroško.

Msgr. Orehar prihaja k slavnostni akademiji ob njegovi zlati maši v Slovenski hiši 7. julija 1984.

MARIJINO ZMAGOSLAVJE

Za krivde in zablode grešnega človeštva
Devica fatimska je kazni naznanila:
vojske in lakoto, preganjanja in zmote.
Vendar Marija svet bi rada še rešila.

Ker del teh kazni bi iz Rusije prihajal,
Marija papeža in škofe je prosila,
da Rusijo bi njej slovesno posvetili,
nakar Marija svetu mir bi podarila.

Ta prošnja božje Matere se ni spolnila.
Tako se druga, hujša vojska je začela;
razširila se naglo je po grešnem svetu
in tudi našo domovino je zajela.

Pozneje so vojske in zmote se množile.
Človeštvo pije zvrhano bridkosti čašo.
Bojimo katastrofe se in holokavsta,
zelo skrbi nas, kaj bo z domovino našo.

Mariji Rusija in mir sta izročena.
Goreče sveto Bogorodico prosimo,
da Cerkvi spet edinost in prostost podari.
Z molitvijo triumf Mariji pospešimo!

Triumf njen bo zasenčil zmago pri Lepantu:
Krščanska Rusija se z Rimom bo združila.
Človeštvu bo podarjen čas miru in sreče,
vsa zemlja zmago bo Marijino slavila.

Ludovik Ceglar

ZAKAJ K SVETI MAŠI?

NAJVIŠJA HVALNA IN ZAHVALNA DARITEV

MAŠNA DARITEV je najpopolnejše češčenje Boga in najvišja zahvala na zemlji. Čemu je sploh treba Boga častiti in se mu zahvaljevati?

Matjaž je prepričan, da je bila mašna daritev utemeljena in zato upravičena takrat, ko si ljudje še niso znali sami pomagati. Hodili so k maši, da bi si izprosili to in ono: zdravje, uspeh pri delu, dobro letino in podobno. V te in podobne namene so dajali tudi za maše: za zdravje, za zdravje pri živini, za dobro letino za dež, za lepo vreme, za odvrnitev hude ure. Danes si znamo sami pomagati ali pa si bomo znali v nekaj desetletjih. Zato po njegovem mnenju mašna daritev v atomski dobi nima več pomena ali pa ga bo zgubila v nekaj desetletjih.

Matjaž na mašno daritev gleda zelo enostransko. Kdo pa pravi, da imamo sv. mašo samo za to, da si od Boga česa izprosimo, zlasti materialnega blagostanja? Lojze hoče svojega prijatelja Matjaža uvesti v globlje pojmovanje sv. maše.

Prav je, da si pomagamo sami. To je celo božje naročilo na začetku človeškega rodu: „Rodita in se množita ter napolnita zemljo; podvrzita si jo in gospodujta ribam morja in pticam neba in vsem živim bitjem, ki se gibljejo na zemlji“ (1 Mz 1,28).

Kljub še tako velikemu napredku pa si ne bomo mogli v vsem

sami pomagati. Človek bo ostal še naprej brez moči pred staranjem, različnim trpljenjem in smrtjo. Pokojnim ne bomo mogli pomagati s samim napredkom znanosti in tehnike, kakor smo jim doslej pomagali z mašnimi daritvami. Mar bo nemirno človeško srce, ki teži po Neskončnem in Absolutnem, res lahko nasitila kaka končna stvar?

Božja ljubezen nas nagiblje k češčenju in zahvali

Vendar ne bi govorili o sv. maši kot prosilni daritvi, temveč si bomo skušali predočiti še mnogo važnejši vidik: sv. maša je čistilna in zahvalna daritev. Tudi če imamo in bomo imeli vsega dovolj, bo morala imeti evharistična skrivnost v našem življenju osrednje mesto.

Vsi tisti, ki so mašno daritev opustili, pa tudi tisti redni obiskovalci, katerim je pri njej dolga čas, bi morali spoznati: Mašna daritev je najpopolnejše češčenje Boga in najvišja zahvala na zemlji. Čemu je sploh treba Boga častiti in se mu zahvaljevati?

Odgovorimo z vprašanjem: Ali se čemu čudimo? Se sploh znamo čuditi?

Žal se ljudje današnjega časa ne znamo ničemur več čuditi. Vse se nam zdi samo po sebi umevno. Sploh nimamo časa, da bi se ustavili in kaj občudovali.

Smo kdaj občudovali njivo pšenice v klasju? Kolikšna skrivnost je v stebelcu, ki požene klas.

Še tako moderna tovarna se ne more primerjati s čisto navadno pšenično bilko. Kaj vse je skrito v pšeničnem zrnu! Vsa prihodnost klasa z mnogimi zrnji. Bela hostija, ki se pri mašni daritvi spremeni v Kristusovo telo.

Podobno moremo razmišljati o vinski trti. Človek strmi pred skrivnostjo in se čudi. Občuduje Stvarnika, ki je čudovit v svojih delih. Ostrmi ob dejstvu, da je Bog svet ustvaril zanj, za človeka, ki je krona stvarstva.

Človek časti, hvali Boga. Zahvaljuje se mu. Moli ga, ne da bi ga kaj prosil. Niti na misel mu ne pride, da bi se spraševal, čemu je sploh treba Boga slaviti in se mu zahvaljevati.

Kaj je mašna daritev in kaj se pri njej dogaja? Drugi vaticanški koncil nas na kratko pouči takole: „Naš Odrešenik je pri zadnji večerji, tisto noč, ko je bil izdan, postavil evharistično daritev svojega telesa in svoje krvi, da bi s tem daritev na križu mogla trajati skozi vse čase, dokler ne pride, in da bi tako Cerkev, svoji ljubljeni nevesti, zaupal spomin svoje smrti in svojega vstajenja: zakrament dobrotljivosti, znamenje edinosti, vez ljubezni, velikonočno gostijo, v kateri se prejema Kristus, duša napolnjena z milostjo in nam daje poročstvo prihodnje slave.“

Mašna daritev je zakramentalno podaljšanje kalvarijske daritve v naš prostor in čas, spomin Kristusove smrti in vstajenja. Kalvarijska daritev je največje

Procesija sv. Rešnjega telesa bo letos v nedeljo 8. junija.

razodetje božje ljubezni do človeštva, do vsakega človeka, razodetje ljubezni Očeta in Sina in Svetega Duha.

Poln občudovanja in hvaležnosti do te božje ljubezni je apostol Janez zapisal: „Bog je namreč svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor veruje vanj, ne pogubil, ampak imel večno življenje. Bog namreč svojega Sina ni poslal na svet, da bi svet obsodil, marveč da bi se svet po njem rešil“ (Jn 3, 16-17). „Kdor ne ljubi, Boga ne pozna, zakaj Bog je ljubezen. V tem se je razodela božja ljubezen do nas, da je Bog na svet poslal svojega edinorojenega Sina, da bi mi po njem ži-

veli. V tem je ljubezen: ne, da smo mi ljubili Boga, temveč, da je on nas ljubil in poslal svojega Sina v spravo za naše grehe“ (1 Jn 4, 8-10).

Božjo ljubezen do nas sv. Pavel občuduje, povečuje in se zanjo zahvaljuje takole: „Ko smo bili še slabotni, je Kristus v primernem času umrl za brezbožne. Težko namreč, da bi kdo umiral za pravičnega; za dobrotnika bi si morda kdo še upal umreti; Bog pa skazuje svojo ljubezen do nas s tem, da je Kristus za nas umrl, ko smo bili še grešniki“ (Rim 5, 6-8). „Živim v veri božjega Sina, ki me je vzljubil in zame dal sam sebe“ (Gal 2, 20).

Človek, ki se ob tej božji lju-

bezni zamisli, jo občuduje. Pusti, da ga pretrese. Čisto preprosto pade na kolena. Njegove roke se sklenejo v češčenje in zahvalo.

Kristjan se zaveda, da je ta božja ljubezen dejavno navzoča pri mašni daritvi. Ljubezen Očeta in Sina in Svetega Duha. Zato gre k sv. maši, da bi Boga hvalil in se mu zahvaljeval. V zavesti svoje majhnosti in nebogljenosti svoje ljubezni časti Boga, neskončno Ljubezen.

Razpoloženje češčenja mora prevevati vse kristjanovo življenje. Njegova molitev bi morala biti še bolj kakor prošnja češčenje in zahvala. S tem vrednost prosilne molitve nikakor ni zanikana. Njegovo delo bi morala biti še bolj češčenje Boga kakor sredstva za služka.

Svetniki so se tega dobro zavedali. Znano je geslo sv. Ignacija: „Vse v večjo božjo čast!“ Ta stavek bi mogel biti za vsakega kristjana čudovita jutranja, a tudi vseživljenjska molitev.

Pri sv. maši moremo občudovati tisto, kar zaznavajo naše oči in ušesa: vzorno oblikovano mašno daritev, urejeno in okrašeno cerkev in oltar, lepa mašna oblačila, sijajno pridigo, ubrano zborovsko petje, mogočno ljudsko petje. Vendar nas to samo po sebi še ne bo privedlo do hvale Boga, čeprav nam pri tem lahko veliko pomaga.

Sposobni moramo biti, da se čudimo božjemu. Tistemu, do česar moremo le z vero. Ali zna-

mo občudovati Boga in ga na podlagi tega častiti, je odvisno od odgovora na vprašanje, ali gledamo z očali vere in poslušamo s posebnim sprejemnikom vere. Možno je gledati, pa ne videti, poslušati, pa ne slišati.

Če v veri vidimo in slišimo duhovno stvarnost, bomo razumeli Marijo in z njo peli: „Moja duša poveličuje Gospoda in moj se raduje v Bogu, mojem Zveličarju. Zakaj ozrl se je na nizkost svoje dekle. Glej, odslej me bodo blagrovali vsi rodovi“ (Lk 1, 46-48). Skupaj z Zaharijem bomo molili: „Hvaljen Gospod, Bog Izraelov, ker se je ozrl na svoje ljudstvo in mu pripravil odrešenje“ (Lk 1, 68).

Slavilni in zahvalni značaj mašnih besedil

Pri sv. maši je veliko molitev in kretenj, ki izražajo občudovanje in češčenje Boga in hvaležnost za njegove dobrote. Da bo vse to prišlo še bolj do izraza, je prav, da smo pri sv. maši s takim le molitvenim razpoloženjem: Moj Bog, tu sem, da te hvalim in se ti zahvaljujem. Ne, da te prosim. Da občudujem tvojo ljubezen in dobroto.

Ne bomo sami. Svoje češčenje in zahvalo bomo združili z Jezusovim češčenjem nebeškega Očeta in z njegovo zahvalo. Tako bo naš češčenje in zahvala do bila veliko vrednost.

Poglejmo zdaj nekatera besedila v mašni daritvi, ki zelo iz-

razito kažejo njen slavilni in zahvalni značaj.

Ob nedeljah in praznikih molimo hvalnico, ki se začne z besedami speva angelov ob Jezusovem rojstvu: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje“ (Lk 2, 14). V tej hvalnici so kar nakopičeni izrazi, s katerimi Boga hvalimo in se mu zahvaljujemo: „Hvalimo te, slavimo te, molimo te, povečujemo te, zahvaljujemo se ti zaradi tvoje velike slave.“

Morda se posebej zamislimo ob zadnjih besedah. Smo se že kdaj zahvaljevali Bogu zaradi njegove velike slave?

Treba je najprej to veliko božjo slavo, to veličastvo, v veri doživeti. Mora nas prevzeti. Potem bomo mašno daritev v veri čisto drugače dojemali. Ne bomo se zahvaljevali Bogu samo zato, ker nam materialno dobro gre, ker smo zdravi in podobno.

Pojdimo kdaj k sv. maši samo zato, da bomo Boga hvalili, slavili, molili, povelečevali in se mu zahvaljevali zaradi njegove velike slave. Takšna sv. maša bo za nas odkritje. Spoznali bomo novo razsežnost doslej neznane evharistične skrivnosti.

Če bomo pozorni na pesmi, ki jih zbor ali vse ljudstvo poje pri maši, nam bodo zelo pomagale pri češčenju in zahvaljevanju Bogu. Prav tako nekateri psalmi po prvem berilu in spev aleluja pred evangelijem, saj že hebrejska beseda „aleluja“ pomeni: hvalite Gospoda (Jahveta).

Kadar pri darovanju ni petja, mašnik običajno glasno molj nad kruhom in kelihom molitev, ki se značilno začne:

„Hvaljen Bog, Gospod veselja.“

Posebej imajo slavilni in zahvalni značaj evharistične molitve z uvodnimi hvalospevi in spevom Svet. Med evharistično molitvijo se izvrši spremenjenje kruha in vina v Kristusovo telo in kri. Na začetku Rimskega misala v Splošni ureditvi je zapisano, da je evharistična molitev „središče in vrhunec celotnega svetega opravila... molitev zahvale in posvetitve. Mašnik povabi ljudi, naj v molitvi in zahvali dvignejo svoja srca h Gospodu... Smisel te molitve je, da se zbrani verniki kot celota združijo s Kristusom v povelečevanju velikih božjih del in v obhajamju daritve.“ Tu je povedana zelo važna resnica: Prvi, ki povelečuje velika božja dela, je povelečani Kristus sam. On s svojo daritvijo in molitvijo prinaša nebeškemu Očetu najvišjo hvalo in zahvalo. Le v zvezi z njim dobijo naše hvalnice veliko vrednost. Ali ni čudovita misel: Gremo k sv. maši, da bomo skupaj s povelečanim Kristusom slavili nebeškega Očeta in se mu zahvaljevali?

Če bomo pri maši vedno znova s takšnim razpoloženjem, bomo polagoma vse svoje življenje spremenili v čudovito hvalnico Bogu. Več na zemlji ne moremo doseči. Nebesa bodo v vsej polnosti nadaljevanje tega brezkončna hvalnica Bogu.

EVHARISTIČNA PESEM

Pri večerji si božji nam Sin
ljubezen izkazal, zapustil spomin,
ko v kruh si spremenil presveto telo,
da hrana za večno življenje nam bo.

Odpev:

Molimo te, hvalimo te, o sveti dar nebes,
kruh življenja večnega, edinosti si vez.

Človeštva vsega najžlahtnejši dar,
ki Bogu se daje na mašni oltar.
Daritev je spravna za grehe sveta,
vseh duš odrešenje in pot do neba.

Ta kruh osvobaja nas grehov vezi,
za sveto življenje nam daje moč.
V goreči ljubezni nam vnema srce
in v eno združuje vse brate, sestre.

O Jezus, ti v kruhu nebeškem živiš,
med nami ostati za vedno želiš.
Ti naša si sreča, tolažba in mir,
popotnica v večnost, vseh milosti vir.

Besedilo: Roža Gantar; skladba: Emil Senožeški

POMLADNI TANGO

Biló si, drevo, že dolgo tu
in hodil sem mimo tebe v mesto,
a zdaj šele vidim bled poljub,
napisan na skorjo vej

s povestjo pomladi,
ki so vse odšle.

In zdaj šele slutim, da živiš
od ene do druge svete zore
Vstajenja, in čakaš, čakaš dih
Njegov, da pokrije veje tvoje

s smehljajem,
ki več ne umre.

Vladimir Kos

V jubilejnem letu Slovenske katoliške akcije

Pred 50. leti ljubljanski in lavantinski škof sprejela pravila
Slovenske katoliške akcije

V Sloveniji ves čas komunističnega režima prepovedana KA se je ohranila edinole med nami, slovenskimi zdomci v Argentini. Njen predsednik, **Milan Magister**, mi je takole odgovarjal, ko sem mu za bravece DŽ stavljaj vprašanja o tej cerkveni organizaciji.

Koliko časa obstaja Slovenska katoliška akcija?

V letu 1986 bomo praznovali 50-letnico pravil Slovenske katoliške akcije, ki sta jih 26. septembra 1936 sprejela ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman in lavantinski škof dr. Ivan J. Tomažič. Ustanavljanje KA pa se je pričelo že nekaj let prej. Papež Pij XI. je dal vsem škofom nalog, da se KA ustanovi po vseh škofijah. Veliko pa je bilo razpravljanja, kakšno obliko naj bi imela. V glavnem so se razhajali duhovi, ker so bili mnogi za misel, da se že obstoječe katoliške organizacije razglase za Katoliško akcijo, drugi pa so bili za popolnoma novo apostolsko organizacijo. Škofa sta sprejela to zadnjo misel, ki je tudi bila bolj v skladu s papeževo mislijo.

Slovenska katoliška akcija ni

prenehala z delovanjem od vsega začetka pa do danes. Ohranila se je v begunskih taboriščih v Avstriji in Italiji, seveda pa je strogo prepovedana v Sloveniji od strani komunističnega režima. Nadaljevala je svoje delo še naprej v Argentini, medtem ko so člani, ki so se naselili v Kanadi in Severnih državah, nadaljevali apostolsko delo v drugih že tamkaj obstoječih društvih.

Znano je, da so v Sloveniji med revolucijo in po njej imeli komunisti poseben srd na člane KA.

Med revolucijo je Slovenska katoliška akcija utrpela hude žrtve in smemo zatrditi, da so mnogi člani postali pravi krščanski mučenci, kajti umorjeni so bili prav zaradi izpovedovanja svoje vere in zaradi članstva v Katoliški akciji. Prepričan sem, da je njihova kri seme, ki rojeva apostolske poklice med nami. Še danes komunisti v svojih Spominih in „Zgodovinah“ s posebno naslado napadajo KA in njene člane, čeprav brez stvarnih obdolžitev.

Če govorimo o KA v Sloveniji, ne moremo mimo osebnosti prof.

Ernesta Tomca. Ste ga vi osebno poznali?

Na žalost, ne. Sem bil še premlad.

Omenjam njegove ime, ker imam vtis, da je tudi med nami pozabljeno. Še več. Če ga kdo kdaj omenja, ga z negativne strani. Na primer Ivan Dolenc v knjigi *Moja rast*.

Se strinjam z vami. Prof. Tomc bi zaslužil objektivno oceno svojega dela. Iz prvih let v Argentini se spominjam mladega fanta, ki je dobil v roke nekaj strani Tomčeve „Ideologije“. Ta študent mi je zatrdil, da je teh nekaj strani več koristilo njegovim veri kot ves verouk v srednji šoli, čeprav ga je predaval izredno sposoben profesor.

Zakaj je potrebna KA med zdomci? Kakšni bi bili posebni nameni Slovenske katoliške akcije med izseljenci?

Prvi ali, če hočete, končni namen vsakega apostolskega dela Cerkve je, da se vsi ljudje zveličajo. Namen slovenskega dušnopastirstva med nami je, da se slovenski rojaki zveličamo preko zdomske „Cerkve“. Naši rojaki morejo svoje zveličanje iskati tudi preko tukajšnje cerkvene skupnosti. Toda vsa naša dušnopastirska ustanova je zgrajena na prepričanju, da se bo več slovenskih zdomcev zveličalo, če bodo imeli možnost svoje duhovne rasti po „slovenski Cerkvi“. Pri tem namenu je Katoliška akcija kot

cerkvena organizacija soudeležena. Stati ji je ob dušnem pastirstvu pri vseh tistih nalogah, ki so glede na zdomski položaj izredne in posebne, ako bi jih seveda primerjali z rednim dušnopastirstvom.

V čem obstoji delo Katoliške akcije v zdomstvu?

Navznotraj skuša organizacija oblikovati člane, da bodo jasni v krščanskem nauku pa dobri in značajni ljudje. Na zunaj pa sodeluje organizacija pri vseh pobudah dušnega pastirstva, predvsem pa podpira z vsemi silami verski in slovenski tisk, naše katoliške organizacije in dobrodelnost. Organizacija Katoliške akcije je tudi dala besedo pokojnemu msgr. Oreharju, da bo sodelovala pri uresničitvi verskega središča, ki je Slovenska hiša.

Kakšna načela so vodila našo zdomsko Katoliško akcijo?

Po 40-letni skušnji, ki si jo je SKA nabrala, bi rekel, da je skozi vsa leta skušala obstajati in delovati v luči in ob ognju tehle smernic in zadržanj:

Prvič: slovenska apostolska organizacija mora biti sestavljena iz slovenskih ljudi, živeti iz njih, njim pa mora tudi služiti in biti prilagojena vsekdar njihovim potrebam. Zato mora ohraniti samostojen značaj in delovati na področju, ki ji je po naravi dodeljeno. To smo dolžni Cerkvi in svojemu narodu. Sadovi dolgoletnega življenja naše skupnosti do-

kazujejo, da največ koristimo celotni Cerkvi, ako smo na svojem samostojni. Zlitja, prelitja in vtopitve so znak pomanjkanja moči, samozavesti in majhne vere.

Drugič: apostolat ne sme biti prepuščen le gorečnosti posameznikov, temveč ostati organiziran. Preko organizacije se rešujejo pobude in zamisli, ki bi ob nemoči posameznika splahnele; organizacija skrbi za nenehno življenje in nadaljevanje življenja; okrog organizacije se zbirajo tudi tisti, ki bi brez nje kot posamezni drobci ničesar ne pomenili za krščanski apostolat.

Tretjič: naša naloga je predvsem sejati in verovati v božjo Previdnost. Sejalci imajo dolžnost

sejati v času pomladi in upati na jesenske plodove. Ako tudi bi teh ne bilo, se jim dolžnost sejanja ne odveže. Zdomska skupnost občuti ta zakon duhovnega sveta bolj kot druge „naravne“ skupnosti. Organizacija stoji na stališču, da „se vedno spleča“, tudi če gre za enega samega človeka. Potrebo po apostolski organizaciji narekuje nadnaravna stvarnost. Člani Katoliške akcije ne smejo pričakovati nobenih tvarnih zasebnih ugodnosti in prednosti. Organizacija skuša učiti člane dajati, dajati svoj čas in zmožnosti. Apostolski nameni so tega vredni.

V čem vidite glavne uspehe Slovenske katoliške akcije?

V duhovnem svetu je sodba o uspehih lahko varljiva. Potrebno je razumeti, da božja nezmotljivost in usmiljenost daje uspehe tudi tam in tisti čas, ki je našim očem prikrit.

Po človeški sodbi pa bi imel za najvažnejši uspeh organiziranosti vernikov v Katoliški akciji to, da so dušni pastirji v rednem, metodičnem in stalnem stiku z laiki. To omogoča, da se odgovornost za apostolsko življenje Cerkve stalno oživlja; da zamisli in nove potrebe ter ideje, ki jih laiki zaznajo, najdejo pot v „cerkev“. Še posebno je to važno v naši razpršenosti in nevsakdanjem stiku, s katerim je zaznamovano zdmsko življenje.

Katere so glavne ovire pri delu SKA?

ŠTEVILO DUHOVNIKOV

V ljubljanski nadškofiji

1. 1. 1986 je imela nadškofija škofijskih duhovnikov — doma 359, — v tujini 111, skupaj 470. In še 161 redovnikov in 18 iz drugih škofij.

V mariborski škofiji

1. 1. 1986 je imela škofija 349 škofijskih duhovnikov, 85 redovnikov in 35 bogoslovcev.

V koprski škofiji

1. 1. 1986: 184 duhovnikov, 24 redovnikov in 21 bogoslovcev.

.....

V glavnem iste kot pri apostolatu Cerkve same. Trenutno pa je največja težava s časom. Zaposlenost članstva, študijski urniki, organizacijski urniki, delovne izmenjave in drugačne težave s časom ne dovolijo, da bi se skupno delo uspešno vsklajevalo.

Druga težava pa je maloštevilnost „duhovnih“ poklicev med nami. Potrebovali bi več predavateljev, časnikarjev, vzgojiteljev, umetnikov, piscev. Duhovna republika, ki je naša zdomska skupnost, se ne bo mogla reševati izključno s tehniko.

Ali so mladi zavzeti za apostolsko delo? Kakšen je njihov odziv?

Mladina, ki izhaja iz naših zdravih zdomskih družin, je pripravljena sodelovati pri apostolatu Cerkve, če je le za tako delo spodbudna pripravljenost v družini in ako se najde prijatelj, ki

zna za apostolat navdušiti. Največji sovražnik za apostolsko zavzetost je „svet“, ki s svojo slikovno, barvno, zvočno in zunanje razgibano propagando najde pot do mladih duš preje kot Kristusovo vabilo. Marsikatero nežno drevesce se nalomi in marsikatera iskre zamre. Nimamo pravice obupavati, pa naj bodo razmere še tako težavne. Kjer je najtežje, je delo najbolj potrebno.

Kakšne odnose ima SKA do drugih organizacij v slovenski skupnosti?

Na veselje moremo ugotoviti, da so vse organizacije naše skupnosti, če ne po pravilih, pa po svojem bogatem delovanju, usmerjene katoliško in v nekem širokem smislu tudi apostolsko, saj skrbijo za socialno, kulturno in narodno bit našega slovenstva, kar je vendar tudi namen krščanstva. Med organizacijami skupnosti vlada prijateljsko razmerje, zato je naravno, da iz teh bratskih odnosov ni izključena SKA. Važno je ohranjati miselnost, da se moramo vsi nenehno bližati k stanju, v katerem naj prevladuje „eno srce in en duh“ ob različnem mišljenju in volji mnogih.

Kakšna je bodočnost SKA?

Kakšna je bodočnost SKA, ne vem. Vem pa, da je njena bodočnost v božjih rokah.

Pogovarjal se je
Stane Snoj

Mir ni kapitulacija

Ko se po velikem požaru zadnje svetovne vojne po vsem planetu neprestano vžigajo krajevni plameni, ki groze, da sprožijo v verižni reakciji eksplozijo vedno bolj nakopičenih zalog uničevalnih sredstev z doslej nesluteno močjo, dobiva tudi klic po miru vse večjo aktualnost. Tako imenovano konvencionalno orožje se neverjetno izpopolnjuje, odkrivajo nova kemijska in biološka sredstva za uničevanje in jedrske energije je pripravljene že toliko, da se velesile lahko sedemkrat med seboj popolnoma uničijo. Vse bolj se uveljavlja tudi teroristična taktika, kot nova oblika vojne, ki še bolj kot gverila psihološko razkraja jedro obrambe in naravnost prizadeva središčna vodstva nasprotnih si strank. Obenem se množe napetosti med ideološkimi in življenjskimi interesi, boji na vseh ravneh spravljaajo človeštvo v pravo nevarnost za preživetje. Mir je torej dobrina, ki ima danes vrednost kot nikoli do zdaj.

V takem stanju je Organizacija združenih narodov to leto oklicala za svetovno leto miru, svetji oče pa je ob začetku leta izdal poslanico o miru. V njej zatrjuje, da je v odnosih med velikimi svetovnimi področji, kot so med Severom in Jugom, med Vzhodom in Zahodom, možen en sam mir brez mejá, če bo zgrajen na temeljih družbene

pravičnosti, splošne poštenosti in spoštovanja pravic človeške osebnosti. Papež razvija misli o tem, kaj ogroža mir, in obtožuje samoljubno nastopanje političnih, ideoloških in gospodarskih skupin, ki nimajo pred seboj zavesti o pomenu mednarodne vzajemnosti in sodelovanja za skupno dobro vsega človeštva. Zavrača preostro ločevanje v bloke in pobuja k razgovorom, da se vsaj omeji oboroževanje z jedrskim orožjem in tako zmanjša nevarnost jedrskega spopada. Svari pred razživljanjem krajevnih sporov, ki jih močnejši pospešujejo z oskrbovanjem z orožjem in z ideologizacijo napetosti ter tako v svojo korist izrabljajo revščino in zaostalost. Tudi zaostalost sama je neprestana grožnja za svetovni mir in vznemirljiva je prezahtevnost nekaterih področij.

Če naj se odpravljajo nevarnosti za mir, ni dovolj, da se samo dogovorno uravnovešajo interesi in ublažujejo napetosti in s tem sproti ustvarja tako ravnotežje, ki je povečini v prid prevladujoči strani, marveč je treba, da se v vsem išče in vzpostavlja pravica in pravšnost. Za ta namen naj se izoblikujejo nove oblike mednarodnih odnosov, da bosta po njih zagotavljena pravica in mir na trdnih in splošnih temeljih. Predvsem pa je treba, da se ljudje spremene in spreobrnejo. Sprejmejo naj skupno pot sprav-

ljivosti, pravičnosti in vzajemnosti, ki je danes edini pogoj za preživetje. Za to je potreben iskren pogovor, katerega naj omogočajo tudi odprte meje in pravica prostega potovanja, prosti kulturni stiki in svobodno združevanje delovnih ljudi.

Vsi naj se naučimo spoštovati vsakega človeka, pristne vrednote in kulturo drugih in njihovo neodvisnost in samoodločanje. Naučimo naj se gledati izven sebe in z razumevanjem podpirati dobro pri drugih, pomagati s svojimi sredstvi k splošnemu razvoju in graditi take svetovne odnose, da se bo v njih izražala in utrjevala družbena vzajemnost in sporazumevanje.

Kristjani pa naj pri Kristusu iščemo visokih nagibov za mirovno prizadevanje. Politiki in državniki, vojaki, znanstveniki in tehniki, vsi naj živimo v zavesti, da smo pod božjim očetovstvom ena sama družina.

Ta roteči klic poglavarja Cerkve k miru je klic k dobri volji, ki naj odvrča od hudih želja in gradi varne medsebojne odnose. Ni pa ga razumeti kot zahtevo po skrajnem pacifizmu. Molk suženjskih taborišč in tišina na pokopališčih ni model miru za živo človeško družbo. Mir je marveč v prav urejenih odnosih med ljudmi in ustanovami. Za mir se je treba vedno živo prizadevati, včasih ga je treba zavzeto braniti, tudi s silo. Ob tem se nekateri vprašujejo, če ni morda nenasilje absolutna krščanska zahteva,

ki velja tako za posameznika kot za družbo. Ali se je dovoljeno s silo upreti krivičnemu napadavcu, nasilnemu zatiravcu ali tistemu, ki nam krati upravičene življenjske interese? Kako je z moralno upravičenostjo oboroževanja, celo jedrskega? Ali se je res treba enostransko razoroževati? Ali je dopusten sistem zastraševanja? Ali je vojna absolutno zlo in ali je sploh še mogoče govoriti o pravični vojni? Ali se mi torej vojaški službi v vesti treba upreti? Vprašanja so resna in lahko povzročajo dobro mislečim težave vesti. Z njimi se ukvarjajo teologi in cerkveno učeništvo, a kljub temu vprašanja ostajajo dostikrat odprta.

Med drugim odkriva krščanski pogled na zapleteno problematiko poslanica francoske škofovske konference pred dvema letoma, ko je vzbujalo svetovno javno mnenje nameščanje jedrskih raket na obeh straneh Evrope in so se oživljale silovite pacifistične manifestacije na Zahodu.

Ob rastoči nevarnosti jedrskega spopada, ki lahko uniči planet, spominjajo škofje na Jamesa XXIII. v Pacem in terris: „Pravičnost, modrost in človečnost zahtevajo, da se atomsko orožje prepove.“ Vendar se vprašujejo, ali bi se ne dala potuha izsiljevanju, če se kdo brezpogojno odpove obrambi. Ali se je res treba odpovedati svobodi in dostojanstvu, da se reši mir? Ali je nenasilje zadosten odgovor na grožnjo? Težko je osvetliti pot iz

zapletenega labirinta.

Jedrski spopad ni slepilo, je možen, čeprav se upira verjeti vanj. Sprožiti tako samomorilsko katastrofo bi bilo vsestransko nemoralno. A tudi moderna „konvencionalna“ vojna, z neverjetno izpopolnjeno tehniko in kemijskimi in bakteriološkimi sredstvi, postaja vse strašnejša in v manjši meri tudi samomorilska. Zato je o vojni res treba razmisliti v novem duhu.

Vojne v resnici nihče noče, ker bi tudi zmagovalec trpel hude posledice. Vendar se jih mnogo okorišča z vojno, tako da grozijo z njo in s tem naravnost izsiljujejo. Nad zahodnimi demokracijami se npr. izvaja stalen pritisk, da bi postale nevtralne in če le mogoče stopile v vplivno področje marksistično-leninistične ideologije. Čeprav sta Vzhod in Zahod bolna za materializmom, bi bilo

krivično, če bi ocenjevali vse enako in zapirali oči pred gospodovalno in napadalno naravo marksistično-leninistične ideologije, ki hoče tudi teženje ljudstev po miru izkoristiti za osvajitev sveta.

Brezpogojna obsodba vsake vojne bi mirna ljudstva izročila osvajalcem na milost in nemilost. Mir za vsako ceno bi pripeljal do vsakovrstnih kapitulacij in enostranska razorožitev lahko celo izziva napadalnost sosedov in jim veča skušnjavo, da bi si vzeli prelahek plen. Nepremišljena velikodušna dejanja so včasih še izzvala nevarnosti, katere so se z njimi mislile preprečiti. Neumestno nenasilje lahko kot navidezno znamenje slabosti sproži reakcijo nepojmljivega nasilja. Domo ljube torej dopušča zakonito skrb za svojo deželo, da ostane to, kar je, in se brani pred krivičnim napadom.

Med vojno in kapitulacijo kateri danes priporočajo pot nenasilja, od brezpogojnega nenasilja do pasivnega odpora. V nenasilnem odporu vidijo evangeljski odmev, saj po Kristusovem nauku samo odpuščajoča krotkost lahko rešuje svet pokvarjenosti nasilja.

Vendar je vprašanje, ali smejo prevzeti tveganje nenasilja države, ki imajo nalogo, da branijo mir in varujejo splošno blaginjo. Miru in blaginje ni brez svobode, pravičnosti in solidarnosti. Da se to zavaruje, ima država sredstva, s katerimi morebitnemu napadal-

cu še pred napadom vzame pogum. In če je treba, se sme zateči tudi k uporabi obrambnih sredstev, saj s tem še vedno služi miru in splošnemu blagru.

Ker še ni mednarodne instance, ki bi mogla uspešno zagotoviti mirno reševanje sporov in preprečevanje krivičnih napadov, ni mogoče državam odrekati pravice do zakonita obrambe s silo. Zato se smejo tudi ustrezno oboroževati, in to dovolj zgodaj, saj se učinkovita obramba ne more improvizirati.

Če se je tehnika pasivnega odpora kdaj izkazala (Gandhi), bi pa v drugačnih okoliščinah, kot npr. pod Hitlerjem ali Stalinom, lahko vodila do strašnih žrtev.

Logika grožnje in protigrožnje sicer ne bo mogla vedno veljati, a danes izbira nenasilja še ni toliko zanesljiva, da bi mogli odgovorne za življenje in celovitost državnih skupnosti obsojati, če se zatečejo k oboroženi protigrožnji kot sredstvu odvratanja.

Kako je s tem v zvezi z jedrskim orožjem? Ali ima v sedanjem geopolitičnem kontekstu dežela, ki je ogrožena v svojem življenju, svobodi in istovetnosti, moralno pravico odgovoriti na to radikalno grožnjo z jedrsko protigrožnjo? Katoliška Cerkev do zdaj ni sodila, da mora obsoditi tako ravnanje, ampak ga kot skrajno možnost dopušča, čeprav z zgroženostjo in z opozorilom, da oboroževalna tekma ni varna pot k ohranitvi miru in da samo ravnotežje sil ni ne trden

ne pravi mir. (Cerkev v sedanjem svetu 81, 1 in 2.)

Ta trenutni odgovor bo nekoč treba preseči. A za zdaj še velja sodba Janeza Pavla II.: „V sedanjih razmerah moremo še imeti za moralno sprejemljivo odvratanje na temelju ravnotežja, seveda ne, kot da bi bilo to samo na sebi cilj, temveč kot etapo na poti k postopni razorožitvi.“ In Pavel VI., ki je vzkliknil: Nikoli več vojne!, je vendar tudi napisal: „Dokler bo človek ostal slabotno, spremenljivo in celo hudobno bitje, kakor se večkrat pokaže, bo obrambno orožje, žal, ostalo potrebno...“

Končno škofje vabijo h graditvi miru, najprej tako, da naj se spreminja današnja stvarnost v tem, da bo razdrta logika smrti in bo nenasilna tehnika lahko postala uspešna. Vabijo k razorožitvi, ki je mogoča samo, če bo postopna, in ki nujno mora biti tudi vsestranska. Rotijo k dialogu, ki ima sicer meje, je lahko neploden ali celo dvorezen, vendar je edina pot, po kateri se lahko razvozljavajo zapleti med sosedi. Končno kličejo k spreobrnitvi src, k utrjevanju duhovnih stališč. Ni miru brez resnice. Laž, zastrupljanje in krivo obveščanje so hrana nezaupanja, v katerem ni mogoče skupno življenje. Ni miru brez svobode oseb in človeških skupnosti, ki teže za tem, da vzamejo svojo usodo v roke. Ni miru brez pravičnosti, po kateri se prav razdeljujejo sadovi skupnega truda in spoštuje

osebno dostojanstvo. Ni tudi re-
sničnega miru brez vzajemnosti.
Če se pravočasno ne ustvari mre-
ža vzajemne izmenjave, bo člove-
ška družba razpadla ob spopadu
med gospodarsko nerazvitimi in
moralno nerazvitimi področji
sveta.

V enakem duhu je izdelala
nauk o pogojih miru tudi nem-
ška škofovska konferenca. Po
vsej dokaj obširni obravnavi pa
škofje vendar priznavajo, da ne
morejo ponuditi trdno dognanih
rešitev in da do marsikaterega
posameznega vprašanja niso mo-
gli zavzeti stališča. To nas ne
sme vznemirjati. Razmere med-
narodnega življenja so tako za-
pletene, da jim je dostikrat ne-
mogoče priti do dna, in sredstva

se tako naglo in temeljito spre-
minjajo, da se zaradi njih nujno
menjava tudi moralna presoja po-
sameznih določenih situacij.

Edino trdno pri vprašanju mi-
ru je, da se mora svet notranje
maravnavati po Frančiškovi mo-
litvi:

O Gospod, naj bom orodje tvo-
jega miru!

Kjer je sovraštvo — naj sejem
ljubezen,

kjer je žalitev — naj prinesem
odpuščanje,

kjer je spor — edinost,

kjer je dvom — vero,

kjer je laž — resnico,

kjer je obup — upanje,

kjer je žalost — veselje,

kjer je zaslepljenje — jasnost.

Božidar Fink

IZGUBLJENI PRIJATELJ

Čas je, kljub vsemu, naš večni prijatelj.

Mislim: preteklost — prijatelj,
s katerim smo bili vedno skupaj,
v dneh miru,
v dneh bojev in slave
in v krajih
dolenjskih, notranjskih
in belokranjskih.

Tudi preteklost dejanj,
grozotnih vojnih in revolucijskih,
ki ostanejo neizbrisna le v sreč
in pri Bogu...

A prišlo je — prijatelj se je umaknil,
ni ga več,
morda se je izgubil,
kakor popotnik, ki gre na tuje,
vendar se ga še spominjamo
in se ga bomo vedno.

France Papež

Argentina pred razporoko ?

Kot smo se bali, se je v argentinskem parlamentu začelo govoriti o razporoki. In to komaj nekaj mesecev po volitvah za novo zakonodajno zbornico in novo vlado. Prvi je predložil zakonski osnutek za razporoko Partido Intransigente (4. januarja 1984). Še istega meseca so mu sledili trije drugi zakonski predlogi o razporoki in sicer dva s strani radikalov in eden od peronistov. S tem se je vnela javna debata o tem važnem predmetu. Časopisi, revije, televizija in radio se vedno bolj posvečajo temu kočljivemu vprašanju. Žal se večina teh glasov opredeljuje zaenkrat za razporoko. Ne ravno zato, ker bi nujno večina argentinskega naroda bila za razporoko (to je danes tudi težko ugotoviti), pač pa ker so zagovorniki razporoke mnogo bolj glasni in kažejo veliko večjo vnemo in zavzetost za to, da se tudi v Argentini uzakoni razporoka, kot pa jo na videz kažejo nasprotniki razporoke. Žal je prav med tistimi, ki bodo odločali o tem zakonskem osnutku, namreč med poslanci in senatorji, večina za uvedbo razporoke. Takšen je vsaj sedanjí položaj.

Kot je naravno, so argentinski škofje, bodisi posamič, pa tudi kot celota, že zavzeli jasno odklonilno stališče proti razporoki. Tako noben katoličan ne more reči, da ne ve, kaj Cerkev uči o tem vprašanju.

Nam katoličanom je bilo vedno jasno, kaj Cerkev uči o razporoki in kakšno mora biti torej zadržanje vernikov do tega zakonskega osnutka. Ta nauk se ni spremenil in se ne more spremeniti. Cerkev samo nezmotno proglasa božji nauk, ki je vedno čisti. Dva tisoč let že Cerkev oznanja isto resnico in jo bo oznanjala še naprej. To je treba danes znova povedati, ker nekateri manj poučeni verniki (tudi nekateri „katoliški“ poslanci) menijo, da se mora in more katoliški nauk prilagoditi tudi na tem področju modernemu življenju, ki da zahteva razporoko. Kdor tako misli, samo dokazuje, da je premalo poučen v krščanstvu. Sanmartinski škof Menéndez se je o tej stvari takole izjavil: „Katoličani, ne dajmo se varati! Nauk, ki nam ga je zapustil Kristus v svojem evangeliju, je absolutno nezdravljiv s kakršnimkoli zakonskim predlogom o razporoki... Če torej kakšen katoličan poskuša zagovarjati razporoko, naj to vzame na svojo vest. Toda nihče, tudi ne poslanci, nimajo pravice, da bi sejal zmedo v tako važni in kočljivi zadevi.“

Da bi preprečila vsako možno dvomje, se je k vprašanju o razporoki izjavila tudi Stalna komisija argentinske škofovske konference in to že 15. marca 1984 in sicer je svojo izjavo podala v treh točkah: 1. Ponovno z vso odloč-

nostjo in jasnostjo uči, da je zakon nerazvezljiv. 2. Ta trdnost in nerazvezljivost je Stvarnikov dar človeku, kateremu se ne more odreči; torej ga tudi noben človeški zakon ne more odpraviti. 3. Noben katoličan ne more — če hoče biti zvest katoliškemu nauku — zagovarjati zakonskih osnutkov, ki hočejo omajati nerazvezljivost zakonske vezi.

Proti ugovoru nekatoličanov, češ, morebitna razporoka nikogar ne obvezuje, da se razporoči, temveč mu daje le možnost za to, in če katoličani po svoji vesti razporoke ne sprejmejo, naj je pa drugovercem ne preprečujejo, da je nerazvezljivost zakona bistvena lastnost ne le krščanskega zakona (zakramenta), temveč vsakega zakona. Nerazvezljivost zakona je namreč utemeljena v sami naravi zakonske vezi: nobena ljubezen, če je res prava, ni časovno ome-

jena; pa tudi vzgoja otrok zahteva, da so starši vse življenje združeni; celotna družba je prizadeta, če boleha družina, ki je njena osnovna celica.

Nekaterim se zdi, da je v tem vprašanju argentinska zakonodaja nazadnjaška, ker ima večina drugih držav že precej časa uzakonjeno razporoko. Kateri pa je napreden narod? Po čem se meri napredek kakšnega naroda? Po materialnem blagostanju? Po tem, na koliko prebivalcev pride en avto, en televizijski aparat ali druge moderne pridobitve? Takšno presojanje bi bilo zelo površno. Kaj pa če imajo ti napredni narodi istočasno visoko število splavov in to z zakonom zaščitenih; če imajo široko razpaseno uživanje mamil, ki jim uničujejo mladino? Napredni so v polnem pomenu le tisti narodi, med katerimi se v veliki meri gojijo vsečloveške, predvsem duhovne vrednote, kot je spoštovanje človeške osebe, njenih osnovnih pravic, pospeševanje kulturnih vrednot (versko in krepostno življenje ljudi), prave umetnosti ipd. In predvsem tudi, če imajo duhovno zdrave družine, to se pravi, trdne, med seboj z ljubeznijo prežete družine, ki vzgajajo delovne in poštene državljane. Ne da bi materialno blagostanje ne bilo važno, a če to mi združeno s pristno duhovno kulturo, potem materialni življenjski standard narode samo pomehkuži, slabí in jih počasi vodi v propad. Svetovna zgodovina nam daje zadosti

tozadevnih zgledov. Države, ki imajo že dalj časa razporoko, so lahko materialno bogate, vsaj nekatere, duhovno pa vidno propadajo. Kajti za razporoko pride kmalu splav, mamila in drugi pojavi propadanja družbe. Zato nam me sme biti nič žal za takšnim „napredkom“, kajti če bi razporoka res bila korak k napredku, bi je Bog ne prepovedoval, nasprotno, priporočal.

Večina zagovornikov razporoke se sklicuje na veliko število razdrtih zakonov, katerim da je treba najti neko rešitev. Cerkev ni brezčutna za trpljenje teh zakoncev. Vendar za tiste, ki jim vest prepoveduje skleniti nov zakon, razporoka niti ne bi bila nobena rešitev. Po drugi strani pa zdravilo ne sme biti slabše od bolezn. To pa bi bilo, če bi država v skrbi za rešitev teh razdrtih zakonov uvedla razporoko, s katero bi tudi v vse bodoče zakone položila klico razdora in jih že v korenini oslabela, ko bi jim omogočila lahek izhod iz vsake resnejše zakonske krize. Potem pa še nekaj: ne smemo imeti sočutja samo z očetom, ki zapusti svojo ženo in otroke in išče sreče ob drugi ženi, smiliti se nam mora tudi žena in otroci prepuščeni svoji usodi, ki je navadno zelo trda. Bi bilo mar pravično, da bi država nekako nagradila nezvestobo dani besedi, ki sta si jo zakonca dala pri poroki, in to zlasti na trajno škodo nedolžnih otrok?

Potem pa se v skrajne pri-

meru tem razdrtim zakonom morada dá pomagati drugače. Kot npr. država včasih pomilosti vojne dezertarje (vsaj po daljšem času), posebej če je teh veliko, ne da bi zato odpravila za bodoče zakon o obvezni vojaški službi in to tudi v vojnem času, tako bi recimo lahko država dala enkratno amnestijo vsem tistim, ki so že sklenili drug zakon — brez ozira na to, kako je z njihovim prepričanjem (v to področje se država direktno ne spušča). To bi v skrajnem primeru bilo možno in tudi nekako upravičeno. A čisto nekaj drugega je uvesti v zakonodajo razporoko kot neko pravno možnost za vse bodoče zakonce, ki bi pod določenimi pogoji imeli pravico razdreti svoj prvi zakon in se znova poročiti. To se pravi oslabiti zakon in družino kot takšno. Razporoka je vedno v veliko škodo splošni blaginji.

Je še veliko drugih razlogov, dostopnih vsakemu zdravemu razumu, ki dokazujejo, da je razporoka veliko zlo za narode. Za nas katoličane je stvar še lažja. Imamo cerkveno učiteljstvo, ki nam od nekdanj oznanja razodeto resnico, da je zakon nerazvezljiv po samem božjem pravu in da zato ni oblasti na zemlji, ki bi imela pravico uvesti razporoko. Zato je za nas katoličane vsak dvom o tem izključen. Vendar ni dovolj, da smo sami trdni v tem prepričanju. Moramo dvigniti svoj glas in tudi druge poskušati o tem prepričati. Tako argentinski škofje kličejo v to kampanjo pro-

ti razporoki v prvi vrsti seveda duhovnike, ampak tudi laike, „katerih posebna naloga v Cerkvi je, da krščanski duh vnašajo v vse časne zadeve. Ne smejo dovoliti, da bi jih ohromel kompleks, češ da je Argentina ena od redkih držav, v kateri zakon velja še za nerazvezljivega. Res je, da je razporoka vdrla že v večino dežel in da je težko biti izjema. Plavati proti toku je neprijetno in zahteva vztrajnosti in osebne napore. Ni vedno res, da je to, kar je danes na dnevnem redu, resnično napredno in dobro. Da se je razporoka razširila skoro po vsem svetu, ni znak človeškega napredka, temveč nazadnjaštva in propadanja. Je en dokaz več, da tek zgodovine pozna dobe napredovanja, a tudi dobe nazadovanja. Pred 20 stoletji je bil nerazvezljiv zakon in krščanska družina 'novost', ki si je polagoma utrla pot med pokvarjene

običaje starega poganstva. Po tolikih stoletjih se nam skuša danes prikazati razporoko kot znak neke osvoboditve in duhovne širine, v resnici je prav nasprotno res... Nobena človeška stvarnost, tudi zakon ne, ne sme biti tuja našemu krščanskemu čutenju. Obnoviti moramo svojo zvestobo Jezusu Kristusu, njegovemu nauku in avtentičnemu učiteljstvu, ki ga je on ustanovil. Gre za zvestobo, ki kot vsaka druga zvestoba, ne pozna izjem, temveč zahteva celotno in polno pritrditve uma in srca. Zato pa nihče, ki nosi ime katoličana, ne more istočasno zagovarjati ali pospeševati kakršnega koli zakonskega predloga, ki bi skušal izpodkopavati trdnost in nerazvezljivost zakona, in to na noben način, ne s svojim menjem, še manj s svojim volivnim glasom.“ (Msgr. Bozzoli in msgr. Meinville)

Lojze Kukovica

Za rešetkami

(Iz begunskega dnevnika)

27. aprila 1946

Ob pol petih zjutraj mnogo ne- navadne hoje po baračnem hod- niku, pod oknom tuja moška go- vorica. Kaj naj bi to bilo? Vsta- nem, pogledam skozi okno in vi- dim oborožene angleške vojake, s puškami v rokah. Obkoljeni smo. Grem na hodnik, stopim na prag barake, pa mi vojak že da- je z roko znamenje, naj se umak- nem nazaj in pokaže z roko na puško, češ, če me ubogaš, že lah- ko veš, kaj te čaka. Razumel sem takoj ta način pogovora, saj smo se ga navadili že v Ljubljani ob italijanskih blokadah in racijah. Torej smo blokirani. Kmalu za- slišimo hreščanje zvočnika in po- tem v slabi srbohrvaščini opozo- rilo, da je angleška vojaška po- licija obkolila taborišče in da naj vsak ostane v svojem stanovanju, ker policija išče „vojne zločin- ce, kolaboracioniste in skrite pri- padnike SS oddelkov“. Tako, zdaj že vemo, pri čem smo!

28. aprila 1946

Ždim v zaporu FSS (vojaške policije) v Millstattu. Pri včeraj- šnji raciji me je smela policija. Pri meni je vršil preiskavo an- gleški narednik, bolj majhen, čo- kat in črnolas. Takoj sem vedel, da je Jud. Govoril je za silo sr-

bohrvaško, spremljal ga je av- strijski orožnik. Ko mi je brskal po omari, je pograbil dve mapi s papirji, dva izvoda Črnih bukev. Ustavil se je ob dekretu Narod- nega odbora za Slovenijo o usta- novitvi slovenske begunske gim- nazije v Vetrinju. Ko je to stak- nil, je končal s preiskavo, pobral obe knjigi, dekret in nekaj dru- gih pisem in mene. „Vzemite s seboj odejo, brivski pribor in bri- sačo, ker vas moramo zasliševa- ti, v dveh dneh boste nazaj.“

In tako sem zdaj tu. Srednje velika soba, s starinskim obokom, stene vse popisane. Berem in be- rem. Litanije psovk na Angleže v vseh mogočih jezikih: v nem- škem, poljskem, srbskem, hrva- škem, italijanskem, le slovenske- ga nisem zasledil. Od najbolj pro- stoških psovk pa do prefinjenih posmehov in zaničevanj Angle- žev. Mnogo napisov pa n' sem raz- zumel in ne vem, v kakšnem je- ziku so bili napisani. Zanimivo branje!

Družčina, ki me obdaja, ni rav- no neprijetna. Dva mlada fanta, Avstrijca, oba člana Hitlerju- gend, eden je sin lastnika tek- stilne tovarne iz bližnje okolice, nekj madučitelj iz Spittala, sim- patičen, skromen mož, neki me- sar iz Seebodna in še razmeroma mlad zdravnik iz Celovca. Vsi tr- di nacisti. Navzlic temu, da ve- do, da sta nacizem in hitlerizem za vedno pokopana, so še vsi vedno navdušeni nacisti. Angle- že smatrajo za nesposobne beda- ke in napovedujejo prodor in po-

hod komunizma. Družbo mi dela tudi Slovenec Rupnik, preprost, skromen kmečki fant, ki sedi zato, ker se piše Rupnik. Močno je skrbeh, kaj bodo z njim počeli. Med nami je še mlad Hrvat Brindl, bivši pripadnik hrvatske domobranske vojske. Ta je miren kot mlaka. Zdravnik neprestano hodi sem in tja po celici, zaskrbljen in zamišljen; včasih se usede k mizi in ogleduje fotografije svoje družine, solze mu polnijo oči. Pa gleda v strop, pa v daljavo kot zgubljen in iz prsi se mu izvije vzdih: „Panische Angst!“ (Groza!) — Da, zares, paničen je ta strah. Iščejo vojne zločince in te poberejo edinega iz taborišča. Svoj živ dan se ni-

sem niti v mislih ukvarjal z zavedam, ki danes zapadajo pojmu „vojni zločin“. In vendar sedim v arestu! Kakor v filmu se mi v duhu vrsti tisoč predstav in možnosti, kaj bo z menoj. Neprestano vrta v meni strašna misel, da bi me vrnil. Pa saj to ni mogoče! In samega sebe mirim z mislijo, počakaj, da te zaslišijo, da ugotoviš, česa te dolže! V Boga zaupaj, v njegovih rokah si! O čemer sem čez dan razmišljal, o tem sem ponoči sanjal.

29. aprila 1946

Ob desetih dopoldne sem bil klican na zaslihanje. Po mene je prišel orožnik, ki se piše Benedikta. Vsi priporniki ga imenujemo pandur Benedikta. Zasliševal me je mlad letalski narednik, ki mi je med zasliševanjem povedal, da je Anglež, študent prava. Preden se je „razgovor“ začel, sem ga vprašal, če gre za mojo izročitev Titu. To je takoj odločno zanikal. Zagotovi mi je, da sploh nisem jetnik, da nisem niti osumljen vojnega zločinstva, da so dobili o meni, o moji osebi in delu že najboljše informacije, da med svojimi rojaki uživam velik ugled in spoštovanje pri taboriščni komandi v Lienzu. Da sem pač v celici, ker drugega prostora nimajo, naj se ničesar me bojim; o izročitvi pa sploh ni govora. Žele pa od mene zvedeti nekatere zadeve, ki jih zanimajo. Kar povem, naj povem kot resen človek, ki ve, kaj govori; če ka-

ke reči ne vem, je pač ne vem. To mi je bil že jasen namig, kako naj govorim. Tudi to mi je rekel, naj govorim brez bojazni, ker on je Anglež. Če bi me pa kdaj zasliševal kak Jud, in teh je v angleški vojaški policiji veliko, naj bom zelo previden, tudi nezaupljiv. Precěj sem se pomiril. Govorila sva nemško. Moram reči, da nisem imel občutka zasliševanja, ampak razgovor o stvarih, ki so zanj nove in zanimive. Resnično to ni bilo policijsko zasliševanje, temveč izredno miren in vljuden razgovor. Začel se je z vprašanjem, zakaj smo bežali. Tako sva prišla na medvojne razmere in komunistično revolucijo. Na samoobrambo proti komunističnim tolпам in kasneje na organizirano in urejeno vojaško obrambo, ker je bil komunizem prav tako vojaško organiziran. Presenetilo ga je naše razočaranje nad zadržanjem angleške vlade proti koncu, ob koncu vojne in potem vetrinjska izročitev naše razorožene vojske Titovim četam. Razgovor je tekel o naši medvojni politični zadržanosti ter o ustanovitvi in sestavi Narodnega odbora za Slovenijo. Ta zadeva ga je močno zanimala. Ni pisal zapisnika, ampak o stvareh, ki so ga zanimala, je delal kratke zabeležbe. Zasliševanje je trajalo poldruge uro. Nadaljevalo se je še naslednji dan.

30. aprila 1946

Ponovno sem bil klican na zasliševanje. Nadaljevalo se je o

razmerah v taborišču, o naši interni organizaciji in medsebojnih odnosih in če imamo zveze z domovino; kaj je z vojaki, ki so ostali, kje so, kaj delajo, kje so kaj počno oficirji. Kdo in kaj so športni trenerji naše mladine. Zadeva se mi je vedno bolj jasnila, spoznal sem, zakaj so me privlekli sem in kaj hočejo ugotoviti.

Seržant mi je dejal, da so te stvari zelo zanimive in da me bodo v nekaj dneh prepeljali na glavni stan FSS v Celovec v Jesuitenkaserne, kjer bom popolnoma svoboden in prost, ponovno bom pa zaslišan o tem, kar sem tukaj povedal, in potem takoj odidem lahko k svojim v taborišče.

V teh dveh dneh pa se je naša dokaj velika soba tako napolnila z novimi priporniki, da smo bili že kar na tesnem. Sedaj so pa sobo napolnili „kalibri“.

1. maja 1946

Stari priporniki se sprehajajo po dvorišču. Z nasprotne požarne stene se beli velik plakat z velikim rdečim napisom „Erste Mai, wieder frei“, kot v zasmeh se mi reži nasproti! Gleda ga Hrvat Bindel, bere, pljune na tla in reče „Jaši ga vrag!“ Fant je imel enake občutke kot jaz.

3. maja 1946

Danes so odpeljali del naše tovarišije v zbiralno taborišče nacistov, vojnih zločincev — krivih

ali medolžnih — kolaboracionistov v Wolfsberg, kjer si bodo ohlajali svoje navdušenje. Pa se mi zdi, da se tam niti eden ne bo streznil. Enodušni kolektiv tako zavest samo jači. Vsi so veselji, da odhajajo. Težko so prenašali jetniško celico in veselje se snidenja s starimi znanci in prijatelji. Pa bodo kmalu zunaj.

Nova družčina je že na prvi pogled zoprna. Naduti nemški oficirji in nemške poturice. Med novodošlimi sta dva SS majorja-zdravnika: dr. Schacht po rodu Avstrijec z Dunaja, samozavesten, ohol, nesramno predrzen; dr. Oberer tudi Avstrijec iz Linza; tapka, sentimentalni in ženskar. Neprestano se umiva kot mačka. Navzlic ječi ima izreden apetit, neprestano je in prežvekuje. K jedi se pripravlja četrt ure, najprej si dvakrat umije roke, kakor da se pripravlja na kirurški poseg, nato si s prtičkom pogrne del miže, kjer je njegovo mesto in predse postavi na desno žlico, na levo nož in vilice. Da, v arestu mož. Ima ga. Dr. Schacht ga nima. In potem si privoščiči „vorspeis“, slamino, trdo kuhana jajca — le od kje jih dobi, kruh. Ko pride menaža, jo hitro pospravi.

Tretji v družbi je neki učitelj, pravcata cankarjanska figura. Dolg kakor Jakobova lestev, kot medved neroden, brez volje in lastnega mišljenja. Ne da bi koga kaj vprašal, si je vzel najboljšo slamnjačo in najmirnejši kot. Dr. Schacht ga od strani pogleduje.

Sudetski Nемец Pucek, gospodar-ski jurist, je dobričina, vedno vljudno nasmejan Hauptmann Arnold, jugoslovanski petokolonec iz Zemuna, domišljavi Prus von Bieberstein je poslednji in najmlajši cvet te dične družbe.

5. maja 1946

Pandur Benedikta je danes dobre volje in je izposloval dovoljenje, da smo smeli iti v bližnjo famo cerkev k nedeljski maši. Dr. Schacht, dr. Oberer in von Bieberstein so brezverci, a v cerkev so šli. Dr. Oberer je imel v cerkvi sestanek s svojo ljubico, ki je čudovito vztrajna. Vse dni, kar je tukaj v zaporu, ga vsak dan obiskuje, pride do oken celice, enkrat je celo prišla prav na vrata. Danes v cerkvi sta ves čas med mašo imela pogovor. Zdaj tudi vem, od kod njegove malice. Tudi pandur gotovo dobi svoj delež. Dr. Oberer je oženjen, o ženi ne govori, tudi ne o družini. Po vsakem obisku ima pismo, ves dan jih prebira in s „pobožno spoštljivostjo“ voha in občuduje fini parfum, s katerim so pisma parfumirana. Trikrat nese pismo spoštljivo k nosu in potem pa dr. Schachtu pod nos. Nima skrbi kakor dr. Schacht, ki se boji, kaj bo, če bo obsojen na daljši zapor, ker je bil že pred zasedbo Avstrije ilegalec. Kot violinist je kirurg, če neprestano ne igra, mu prsti odrevene in okrne. Po nekaj mesecih brezdolja ne more kirurg več vzeti bisturija v roke.

Ta strah prevzema dr. Schachta, bojazen za kariero.

Vsaki večer igrajo bridž. Med igro si pripovedujejo zgodbe o lumparijah, da se mi lasje ježijo.

6. maja 1946

Drva žagam s hauptmanom Arn. Kar sem tukaj, sem nažagal že precej drv, tako da si zjutraj tisti kos pražene slanine in ocvrto jajce kar zaslužim. Danes žagava poslednja polena. Hauptmann sploh ne zna žagati. Ker nisva plačana od komada niti nisva najeta za žaganje, delava zelo počasi. Bolje tako, kot pa žediti v celici. Pandur Benedikta naju od strani nekaj časa gleda, nato pa porine svoj koničasti in dolgi nos v drvarnico in pravi: „Če vaju bom še dolgo gledal, bom postal bolan.“ Jaz pa sem si mislil, če bom še dolgo moral gledati te človeške obraze, med katerimi sem zdaj, bom ponorel.

Proti peti uri popoldne pride z dela v bližnjem hotelu zviti Hrvat Brindl in pove, da jo je von Bieberstein popihal. Angleži si iz tega ne delajo vprašanja, flegmatno vprašajo, kako je bil oblečen. Drugo jutro so ga že imeli v posebni celici.

9. maja 1946

Danes se je spraznila celica. Rupnika in Brindla so odpeljali nazaj v taborišče, kjer so ju sneli, mas druge pa so naložili na velik oklopni kamion in odpeljali v

Celovec. Mene so izložili v Jesuiten-kaserne, ostale pa so odpeljali v Wolfsberg. Mene je šef transporta oddal na RIP. Kaj naj ta kratica pomeni, me vem, morda, „requiescat in pace“. „Bo že kok', še vedno je b'lo kok'!“ Ko sem prišel v urad, so me obstopili sami Judje in se vrgli na papirje, ki me spremljajo. Lepa družčina! Dobro, da sem nanjo že opozorjen! Malo tesno mi je pri srcu, čeprav sem popolnoma prost in se lahko svobodno gibljam. Za tretjo uro popoldne sem povabljen na „razgovor“. Poskrbeli so mi stanovanje v istem poslopju, kjer so nastanjene nekatere begunske družine, in poskrbeli za hrano. V Millstattu v zaporu je bila zelo dobra in kar zadostna hrana, tukaj pa je slaba. Ob treh sem se javil, pa mi je bilo rečeno, da poročila niso še preštudirali; povabljen sem za naslednji dan za 9. uro dopoldne.

11. maja 1946

Opoldne je bilo zaslišanje končano. Včeraj in danes so me vsega skupaj zasliševali 11 ur. Potekalo je mirno in vljudno. Zasliševal me je en sam vojak, kaj je bil po rangi, nisem mogel ugotoviti. Opravičeval se je in prosil, naj potrpi, ker me črna mnogokaj vprašati. Med pogovorom, tako bi lahko rekel, mi je postregel s cigaretami in likerjem. Iz zaslišanja posnemam, da se je vršilo pod dojmom jugoslovani-

skih vladnih obdolžitev, da imamo emigranti svoje uporniške federalne vlade in organiziramo svojo vojsko. Zato je imel toliko vprašanj zaradi naše interne organizacije, za maše institucije, za odnos ljudi do naših duhovnov. Eno prvih vprašanj pa je bilo, če sem že obiskal škofa Rožmana. To so iskali, ne pa vojnih zločincev, zato so ležli pod streho v barakah in ogledovali prostor pod barakami, če mimamo kje skritega orožja. Iz papirjev, ki so mi jih vzeli, je bilo vidno ravno nasprotno, za' o so mi olajšavali vso zadevo, ker nikjer ni bilo nič sledu o tem, kar nam titovci podtikajo. Je pa velika razlika med

Angleži in Jud', ki so najmanj vsaj simpatizerji komunizma in njemu naklonjenih režimov. Na komunizem, to sem opazil, imajo letos Angleži že precej različno gledanje od lanskega, a poznajo ga še ne. Zanje je to še vedno politična stranka, ki ima trenutno ugodno konjunkturo. V nekaterih ozirih so naivni, na drugi strani pa se ali delajo nevedne ali pa nočejo vedeti. Ne v Millstattu ne v Celovcu nisem videl zaplenjenih Črnih bukev. Izraelci si jih je pridržal. Žal mi je za nje.

Ječa in zasliševanja so me močno zdelala. Živci so močno trpeli.

Francé Pernišek

Prijatelj, se spominjaš ?

Ni so mu zvonili zvonovi, tudi ga niso spremljale množice, le peščica bivših borcev in prijateljev ga je pospremila na njegovi zadnji poti. K odprtemu grobu je stopil Milan. Celo uro sta se prerekala z Bojanom, ali mu bo spregovoril poslovilne besede. Krčev to se je branil. „Pa, saj sta bila vidva vendar najboljša prijatelja, zakaj se tako braniš?“ se je Bojan čudil. „Prav zato, ne razumeš?“ Nazadnje je sprejel in že vnaprej vedel, da ne bo povedal tistega, kar je zares čutil, da ne bo izdal prijatelja v smrtni uri. Vsi so Petra poznali kot vselega, celo malo brezskrbnega

človeka in on ga ne bo izdal, naj odide, kot je živel...

— — —

„In ti?“ se je Peter začudil, ko ga je Milan menadoma obiskal. V sobi je bilo že mračno in Peter se je s kozarcem v roki naslanjal na odprto okno. Milanu je postalo nerodno. „Če sem ti odveč, povej...“ — „Nikogar nisem pričakoval, ampak ker si že tukaj...“ Z nogo je odrinil stol. „Vsedi se in nalij. Gospodinjinu darilo je in ni slabo. No, le daj, vsake toliko časa ga lahko srkneš, če se žene ne bojiš,“ se je pošalil. „Kaj me tako gledaš? Nisem se zapil, če te to skrbi, praznujem rojstni dan, ali ni res, pijva na zdravje!“ Prisedel je in se široko zasmel: „Ženim se, ali ženijo me in pijem na korajžo, kaj se ti zdi? Pogledaj čez cesto, tisto dekle, ki obrezuje vrtnice, je ali naj bi bila moja nevesta!“

„Nélida?“ je ušlo Milanu. „Kaj jo poznaš? Ja, Nélida — in kaj potem? Mi smo sicer vedno mladi, a koledar le svoje kaže... Pridna je in dobra in zna reči dober dan. Gospodinja trdi, da je gospodinjska.“ Postavil je kozarec na mizo in s spremenjenim glasom vprašal: „Priatelj, se spominjaš? Se spominjaš maše borbe, se spominjaš, da nama ni bilo lahko vzeti puško v roke, nama, ki sva bila še zelena študenta in še celó malo poeta povrhu? Se spominjaš majinega bojnega krsta, ko sva prepadena čepela za hrastom in zgrožena opa-

zovala bitko? Še v sanjah sem se strašil in puška ni bila moja prijateljica. Bila sva idealista,“ se je trdo zasmel, „hotela sva osvoboditi svet, vrniti mir domovini in sva se bala! Ampak počasi sva se privadila. Čemu se vse privadiš!...“

„Ampak, glej, ti ne piješ in jaz je govornik. In doma? Vse dobro? Otroci pridni, žena zdrava?“ Spet suh nasmeh. „To me spominja starih dopisnic: „Kako se imaš? Upam, da dobro...“ Prijel se je za čelo. „Glava me boli in to ni od vina. Že precej časa ni nekaj v redu, k zdravniku bo treba, jaz se bojim.“ Prijel je steklenico. „Spijva, kar je še ostalo, kaj bi s tem.“ Spraznil je kozarec in vstal. „Ne veš, kolikokrat ti zavidam, ja, tebi, emeravi Milan, ki živiš od samih pritožb čez delo, čez trud, čez razmere, čez težave v družini! Zavidam ti v svoji praznoti tvoje življenjsko gorje, jaz, samec, prost vseh skrbi, nikomur odgoren, še v službi brez skrbi in s celó razumevajočo gospodinjo! Niti ti, ki si mi najbližji, nisi spoznal, da me kaj muči, kaj me sili v svojo, končno po vseh prijateljih zavidano prostost...“

Tudi Milan je vstal in na videz brezbržno odkimal: „Pusti va to, domov moram, jutri je deloven dan in — navsezadnje vsakega nekaj tišči.“

Peter ga ni poslušal. Iz predala je potegnil drobno sličico. „Si poznal Marico? Belokranjico?“ Milan je prijel ponujeno

sliko. — „Marico, veš, za Mare so jo klicali. Njena mama me živega ni mogla videti. Vedno, kadar je naju dobila skupaj, je ogorčena zaklicala: „Mare, káko, ti znaš...!“ in mlada Marica je spustila mojo roko in zbežala. Za mater sem bil prišlek, vojak, nesiguren človek — in sploh so zanj jo že imeli izbranega ženina. Poročila se je s tistim fantom, vojska se je končala, rešil sem se, prišel sem sém in tukaj izvedel, da je kmalu potem umrla. Smrt mi jo je vrnila; v meni je ostala živa, nedotaknjena. Nisem namenoma ostal sam, preprosto nisem mogel preko tega.“

„A Nélida?“ je vzkliknil Milan.

„Nélida? Obrezuje vrtnice. Ona je fantazija moje gospodinje, ki me želi videti na starost preskrbljenega. Včasih ji nasedam, pa ne, ni mi tujka le po rodu, ampak tudi po srcu.“ Spet je spravil sličico v predal, z nenadno jezo pograbil steklenico in jo vrgel skozi okno. „To bo jutri gospodinja godrnjala,“ se je divje zasmel. — „In ti, da veš, nič takega ti nisem pravil.“

Prijel se je za glavo.

Grobarji so zasuli grob in položili vence. Tovariši so se razšli, Milan pa je še naprej tam stal in v očeh ga je peklo. Približala se mu je žena in ga rahlo prijela za roko...

Rezi Marinšek

Človekovo dostojanstvo v vesti

(Nadaljevanje iz št. 2/1986)

V pastoralni konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu je kratko poglavje (št. 16), ki zelo zgoščeno povzema današnji cerkveni nauk o vesti. Naslov poglavja se glasi: Dostojanstvo npravne vesti. Takoj pa se pokaže, da gre pri tem pravzaprav za dostojanstvo človeka kot npravne osebnosti. Vest namreč ni nekaj človeku od zunaj dodanega, kakor da bi mogel biti kdo človek tudi brez vesti. Vest je notranje središč človekove osebnosti, njegove srce. Poglavje iz koncilске pastoralne

konstitucije se glasi:

„V notranjosti svoje vesti odkriva človek postavko, ki si je

ne daje sam, temveč se ji mora pokoravati. Glas te postave ga vedno kliče, naj ljubi in dela dobro ter se izogiblje zlega in, kadar je potrebno, zazveni ušesom srca: stori to, izogni se onemu. Kajti človek ima v svojem srcu od Boga zapisano postavo. Ravno v poslušnosti tej postavi je človekovo dostojanstvo in po tem bo človek tudi sojen. Vest je človekovo najbolj skrito jedro in svetišče kjer je čisto sam z Bogom, čigar glas zveni v človekovi notranjosti. Po vesti se na čudovit način razodeva tista postava, ki se izpolnjuje v ljubezni do Boga in do bližnjega. Zvestoba do vesti povezuje kristjane z ostalimi ljudmi pri iskanju resnice in pri pravilnem reševanju tolkerih нравnih vprašanj, ki se pojavljajo v življenju posameznikov in družbe. Čim bolj se uveljavlja prava vest, tem bolj se osebe in skupnosti oddaljujejo od slepe samovoljnosti in si prizadevajo za skladnost z objektivnimi pravili nraavnosti. Vendar se neredko zgodi, da se vest zaradi nepremagljive nevednosti moti, ne da bi s tem izgubila svoje dostojanstvo. Tega pa ni mogoče reči, kadar se človek premalo zmeni za iskanje resničnega in dobrega in kadar zaradi navajenosti na greh vest polagoma skoraj oslepi.“

Po nauku koncila vest torej ni nekaj, kar si da ali naredi človek sam, ampak nekaj, kar najde in odkrije v sebi, v svoji notranjosti, kakor hitro je duhovno toliko razvit in zrel, da se more jasno

zavedati samega sebe. Vest se človeku ne odkriva le kot neko doživljanje, neko občutje, neko spoznanje, ampak kot „postava, ki se ji mora pokoravati“. Ravno to je posebna značilnost vesti, da se oglašča z zapovedmi in ukazi, da nekaj moramo storiti, in s prepovedmi, da nečesa ne smemo delati. Vsebine zapovedi in prepovedi ne izbira in ne določa človek sam, ampak jo v svoji temeljni določenosti najde neodvisno od svojega izbiranja. Vest od človeka neizprosno zahteva, da mora delati dobro in se izogibati slabega. Lahko da se človek moti v tem, kaj je dobro in kaj slabo. Lahko da ga napačna vzgoja, javno mnenje, zunanji vplivi, notranja nagnjenja, nepoznanje stvari in še drugi vzroki zavedejo, da napačno presoja in izbira med dobrim in slabim. Vedno pa človek v svoji vesti zaznava notranji glas, ki ga vabi, naj dela dobro in se izogiblje zlega.

Dolžnost vesti

Notranji glas vesti, zapoved dobrega in prepoved slabega, je sicer neizprosna, a vendar človeka ne silí, ampak ga le kliče in vabi. To vabilo pa ni le neka neobvezna ponudba, neki notranji klic, ki ga človek lahko z isto pravico sprejme ali pa zavrne. Klic vesti je za človeka obvezen. Nihče sicer ni prisiljen, da se mu pokori. Lahko se mu tudi upre in se odloči za ravnanje proti glasu vesti. Če človek ni prisiljen, da posluša svojo vest, je pa „dol-

žan“, da jo poslušā. Jasna zavest dolžnosti, da človek uboga svojo vest, spada v samo doživetje vesti. Najbolj izrazito je to doživetje, ko se človek odloča proti svoji vesti. Takrat se vest že med odločanjem in zlasti po odločitvi oglašā na prav poseben naēin. Pravimo, da človeka vest „peēe“ ali da ga „grize“, da ga vznemirja, da mu oēita, da mu ne da miru, da ima človek „slabo vest“. Najbrž ni nikogar med vami, ki še ni doživel slabe vesti in znaēilne notranje boleēine ter sprem.

ljajoēih oēitkov.

V neizprosni postavi delati dobro in izogibati se slabemu, ki se oglašā v vesti, ob zavedanju npravne dolžnosti in hkrati možnosti, da ravna proti svoji vesti, se mlad človek zaēne zavedati svoje svobode in samostojnega odloēanja. Odpirajo se mu nove možnosti izbiranja, usmerjanja svoje življenjske poti in oblikovanja svoje prihodnosti. Pri tem prihaja vekrat do usodne zamenjave pri razumevanju svobode.

Alojzij Šuštar, nadškof

Viri kršēanskega življenja

Kristus sam daje kristjanu življenje božjega posinovljenca in ga skrivnostno hrani. Osebnost se sreēa s kristjanom v posebnih trenutkih življenja s pomoējo svetih dejanj ali obredov, ki jih Cerkev imenuje zakramente. Kristjan se nanje pripravlja s plemenitostjo in sodelovanjem, ker ve, da je zveličavna uspešnost tega skrivnostnega sreēanja s Kristusom odvisna od njegovega notranjega razpoloženja.

Prvi zakrament se imenuje krst in obstaja na zunaj v oblivanju z vodo, pri ēemer Kristus človeka oēisti sleherne krivde, ga preroi k božjemu življenju, ga po notranje globoko poveže s seboj, mu nezbrisno vtisne svojo podobost, ga vkljuēi v Cerkev, v božje ljudstvo ter ga posveti z da-

rovi Svetega Duha. To je temeljni dogodek kršēanskega življenja, odloēilen za vso bodoēnost. Kršēanski starši žele ta zakrament za svoje otroke takoj, ko pridejo na svet, ker vedo, da jih s tem napravijo deležne velikega zaklada. Ker otroci nimajo zavestnega razpoloženja za prejem tega zakramenta, jih v tem zaēasno nadomesti kršēanska skupnost, kar pa otroci pozneje sami potrdijo in naredijo za nekaj osebnega.

Krst uvaja v zakrament sv. evharistije, ki je stalni vir in vrhunec kršēanskega življenja. Povezan je z obredom izrednega pomena v kršēanskem življenju, to se pravi, s sveto mašo, pri kateri duhovnik kot Kristusov zastopnik ponavlja to, kar je storil Kri-

stus, preden je umrl. Nad kruhom in vinom je namreč izrekel besede: „To je moje telo“ in „To je moja kri.“

Ta zakrament je popolna daritev zahvale in sprave ljudi z Bogom in med seboj. Je pa tudi duhovna hrana. V njej se pod podobo koščka kruha in vina daje Jezus svojemu učencu, da ga napravi vedno bolj podobnega sebi, ga ozdravlja duhovnih slabosti, prirojenih človeški naravi, in ga utrjuje na poti v večnost!

Novo življenje, ki je dobljeno pri krstu in hranjeno z evharistijo, je neprestano v nevarnosti zaradi nagnjenosti k slabemu, ki je v človeku, in zaradi zalezovanja „kneza tega sveta“, to je hudobnega duha. Novo življenje se lahko popolnoma izgubi zaradi kakega velikega prekrška, ki žali Boga in nasprotuje moralnemu redu, ki ga je Bog določil. „Smrtni“ greh, to se pravi popolna in zavestna odvrnitev od Boga, uniči v človeku božje življenje in povzroči v njem hudo razdejanje. Kristjan, ki se je tako obrnil stran od Boga, ni več živ ud Cerkve, čeprav ji na zunanaj še pripada.

Toda Kristus je učil in pokazal s svojim življenjem, da je Bog v svoji dobroti vedno pripravljen ozdraviti in znova dati nadnaravno življenje človeku, ki se iskreno kesa storjenega zla. Iskrena spoved storjenih grehov je za kristjane rešilno dejanje. S tem da izpove svojo krivdo in

svoje iskreno kesanje duhovniku, prejme božje odpuščanje in je znova upodobljen po Kristusu. S tem je spet vključen v živo občestvo Cerkve. Pri spovedi duhovnik sodi v božjem imenu kot predstavnik božje dobrote. Kar pri spovedi sliši, je pod smrtnim grehom in pod izredno strogo kaznijo s strani cerkvene oblasti dolžan držati v popolni tajnosti. Zgodovina pozna duhovnike, ki so dali svoje življenje za ohranitev spovedne molčečnosti.

Poleg zakramentov sv. krsta, evharistije in sv. pokore pozna kristjan še štiri druge: birmo, v kateri Kristus doraščajočega kristjana vodi k duhovni zrelosti in osebnemu prizadevanju za to zrelost; zakrament mašniškega posvečenja, ki ga podeli predstavnik najvišje cerkvene oblasti tistim, ki žele neposredno stopiti v službo božjega kraljestva: škofom, duhovnikom in diakonom. V zakramentu sv. zakona se podeljuje zakoncem milost, ki posvečuje njuno zvezo in ju podpira v njuni medsebojni zvestobi in pri krščanski vzgoji otrok. Pri zakramentu bolnikov ali bolniškem maziljenju gre za simbolično maziljenje z oljem; povelčani Kristus tako obišče svojega učenca tudi pred koncem zemeljske poti, da bi bil, kakor je deležen skrivnosti njegove smrti, deležen tudi njegovega vstajenja.

(Tajništvo za nekristjane pri apostolskem sedežu)

Za mladino za mladino

Pogovor s Heleno Loboda o Slovenski dekliški organizaciji

V delovnem letu 1985 je bila predsednica zveznega odbora Slovenske dekliške organizacije gdč. Helena Loboda. Naprosili smo jo za kratek

pogovor o vprašanih mladinskih organizacij. Gdč. Helena je vseskozi zavestna in delavna članica slovenske skupnosti v Buenos Airesu. Poleg dela v mladinski organizaciji sodeluje posebej pri pevskem zboru Gallusu in mladinskem zboru Slomškovega doma. Omeniti moramo tudi njeno odgovornost in požrtvovalno skrb pri pripravljanju slovenske radijske ure.

Nameni vsakega združenja se spremene, če se spremene potrebe. So danes potrebe naših deklet v bistvu različne od onih, ki so vladale ob ustanovitvi organizacije?

Slovenska dekliška organizacija je bila ustanovljena z namenom, da združi vsa slovenska dekleta v skupnem reševanju njihovih vprašanj, oblikuje dekliške značaje, v dekletih utrjuje zdra-

vo mišljenje in čuva najdražje bisere — versko in narodno zavest, širi duševno obzorje članic ter goji družabnost in šport. Ti nameni so veljavni tudi danes in naše delo se vrši v tem smislu. Upoštevati moramo, da se je okolje, v katerem živimo, zelo spremenilo. Dekletom, ki živimo v velemestu, je potrebna jasnost in zdravo mišljenje z ozirom na moralne probleme, ki se tako pogosto pojavljajo. Med nami je tudi mnogo deklet, ki študirajo na višjih šolah ali na univerzi, in tudi njim skuša organizacija nuditi oporo s predavanji o temah, ki skušajo osvetliti probleme, predvsem te, ki so v zvezi z moralno, vero in politiko.

Opazujemo, da se zadnja leta delo SDO vrši v veliki povezanosti z delom Slovenske fantovske zveze. Kakšno prednost ima to? Ali se zaznajo tudi kakšne neugodnosti?

Res je, da SDO in SFZ delujeta povezano, ker se tudi naše prireditve in mesečni sestanki vršijo skupno. So problemi, ki so pristno dekliški ali fantovski in o njih se razpravlja v vsaki organizaciji posebej, a na splošno se na mladinskih sestankih obravnavajo problemi, ki so skupni, kot so npr. vera, narodnost, politika. So pa prireditve, ki imajo veliko prednost, da jih organiziramo skupno s Fantovsko zvezo, naj omenim mladinske dneve, pevsko-glasbeni večer, športne dneve, ker si v pripravi medse-

bojno pomagamo in nam to omogoča, da so prireditve bolj pestre.

Slovenska dekliška organizacija in Slov. fantovska zveza sta bili ustanovljeni v času, ko še ni obstajali Domovi. Sedaj se njuno delo naslanja predvsem na mladino v Domu. Kako se rešujejo odnosi med organizacijama in Domovi?

Odnosi med mladinskima organizacijama in Domovi so zelo dobri. Morda je prav, da pojasnim, da po sedanjem načinu organizacij zvezni odbor sestavljajo predstavniki-delegati iz vsakega okraja. Od delegatov je odvisno, da skrbijo za složnost in povezavo med zveznim odborom in odbori krajevnih odsekov. V zadnjih letih delegati dobro izvršujejo to nalogo in tudi člani odsekov sodelujejo pri delu zveznih organizacij.

Kako skušate pripravljati mladino za vodstvena mesta v organizacijah? Po skušnjah sodeč, sta organizaciji dali slovenski skupnosti dokaj mladih, ki danes kot odborniki sodelujejo v organizacijah starejših. Imaš upanje, da bo to tudi za naprej uspešno?

V mladinskih organizacijah, bodisi v zveznem kot v krajevnih odborih, se mladi marsikaj naučimo o organizacijskem življenju, o pripravi prireditev, o složnem delovanju in te izkušnje so brez dvoma zelo pozitivne za delo v skupnosti. Res pričakujem, da bi

mladi radi; vstopali v odbore mladinskih organizacij, tam pridobili čim več izkušenj in jih posredovali; vsej slovenski skupnosti.

Kako bi se mogle bolj povezati skupine fantov in deklet, ki obstajajo v notranjosti Argentine, postavim v Mendozi, Bariločah, Tucumanu in drugod? Bral sem, da si se udeležila srečanja z mendoško mladino v koči v Kordiljeri. Bi mogli poskrbeti za več takih možnosti spoznavanja, pa tudi za redna srečanja?

V zadnjem času opažam, da se je nekoliko opustila povezava zveznih odborov s skupinami v notranjosti države, in se mi zdi potrebno, da čim preje popravimo to napako. Želimo, da bi vsak član mladinskih organizacij skušal navezati stike s sovrstniki, ki živijo in delujejo v notranjosti dežele. Lepa prilika za taka spoznavanja so počitnice v poletnih mesecih. Skušati moramo bogato izrabiti take prilike ter jih potem izpopolniti z izmenjavo pisem ali obiskov, kar nam lahko doprinese veliko pozitivnega, ker se bomo med seboj spoznali ter povezali. Moramo si medsebojno po-

magati, saj vsi delamo za isti cilj: da ohranimo živo slovensko besedo in narodno zavest. Res smo bili meseca julija v Kastelčevi koči v Mendozi in smo imeli priliko spoznati mendoško mladino ter našli mnogo skupnega v našem delovanju v mladinskih organizacijah.

Ali se na splošno naša mladina zaveda, da sta ji organizaciji potrebni, ali je pripravljena žrtvovati kaj za njun obstoj?

Na splošno mladina ceni delo mladinskih organizacij in z njima tudi sodeluje. Kdor se udeležuje naših prireditev, lahko opazi, da so te dobro obiskane in na splošno skrbno pripravljene, v kar je brez dvoma vloženo mnogo truda in časa. Iz tega je razvidno, da mladina rada žrtvuje svoj čas za svoji organizaciji.

V človeškem življenju se zavedamo vrednosti tistega, kar imamo, šele takrat, ko ga izgubimo. Ako bi danes prenehala obstajati Slovenska dekleška organizacija, kaj bi s tem izgubili, kaj bi pogrešali najbolj, kakšna bi bila škoda?

Izgubili bi organizacijo, ki povezuje med seboj slovenska dekleta in jim nudi mnogo pozitivnega za njihovo osebno življenje, kar se vzgoje tiče na verskem, narodnem in moralnem področju ter jim omogoča družabnost v zdravi družbi.

Pogovarjal se je
Milan Magister

v družini

Kdaj človek?

Sveto pismo govori o začetku človeškega življenja jedrnato: je izraz božje zamisli, božji dar in zato sveto. Ljubezen je prehitela človeka, bila mu je posvečena, še preden je bil človek.

Kadar pa mi razmišljamo, kdaj nastane človek, razpravljamo in besedujemo, kdaj je človek že človek in kdaj, po našem mnenju, še ni. Modrujemo, iščemo sebe, svoje koristi in zatiskamo oči pred božjo navzočnostjo.

Nekateri postavljajo za začetek človeka trenutek vgnezditve jajčeca v maternico. Toda ugotovili smo že, da to ni točno. Že v prvi celici novega človeškega bitja je v celoti zasnovan človek z vsemi lastnostmi; tej celici je dana možnost, da se razvija sama od sebe s točno določeno usmeritvijo. Preden se vgnezdi v maternico, se že nekaj dni razvija. Na ta in na nadaljnji razvoj ne more vplivati niti mati. To bo vsakomur jasno, ko se bo človeški zarodek razvijal v umetni posteljici, saj jo bodo verjetno kmalu uspeli napraviti. Njeno naloga je namreč le, da se prek nje izmenjujejo kisik in ogljikov dioksid ter hranljive in odpadne snovi. Tako se bodo lahko vsi prepričali, da se človek

samostojno razvija od prve celice dalje. Počakati moramo le še na tehnično izpopolnjene pripomočke in napredek znanja. Seveda je vprašanje zase, kakšni bodo ti ljudje, ki bodo od spočetja do rojstva prikrajšani za materino toplino in njeno čustveno navezanost. Želim, da nobenega mojih daljnih potomcev ne bi bilo med njimi.

Za nekatere nastane človek šele v tridesetih dneh starosti, ko zarodek dobi vidno obliko človeka. Toda kako izbrati ta trenutek, ki je odvisen od opazovalca in njegovih spoznavnih zmožnosti? Vsak študent medicine mora namreč prepoznati oplojeno jajčno celico človeka in jo ločiti od živalske.

Drugim pomeni mejnik trenutek, ko se zarodek prične gibati v četrtem mesecu starosti. Takrat

šele mati začuti gibanje. Vemo pa, da se zarodek živahno giblje že dosti prej. Če so ga zbodli, se premakne, še preden sploh pri-
dobi sposobnost gibanja.

Nekateri priznajo v zarodku človeka šele okrog petega ali šestega meseca, ko je otrok že sposoben živeti zunaj materinega telesa. To dobo pa premikata znanstveni in tehnični napredek vedno bolj nazaj vse do nastanka prve celice, kot že danes slutimo. Tako bo končno spočetje moralo veljati za trenutek nastanka človeka, kar tudi je. Naravoslovje nam je to že dokazalo.

Vemo, da je človek tudi duhovno bitje, toda noben elektronski mikroskop ne odkrije njegove duše. Če bi človek imel tako dušo, da bi jo bilo mogoče odkriti, tedaj to sploh ne bi bila duša. Duša ni nič čutnega, nič izkustvenega,

njene navzočnosti s sredstvi naravoslovja ni mogoče dokazati, toda prav tako ne zanikati. Dušo lahko prepoznamo v umnem življenjskem počelu, ki prvo človeško celico že opredeljuje za točno določenega človeka in ki bo vodilo razvoj te celice v natanko takega človeka. Od tega trenutka naprej pa vse do smrti človeku ne bo dodano nič novega, razen kar prineseta čas in razvoj.

Kadar v zvezi s spočetjem govorimo o duši, se radi izražamo, da duša „pride“ v človeka, se „združijo“ z njegovim telesom in podobno, kot da bi bila duša nekakšen okrasni privesek. V resnici pa je od spočetja dalje bistvo človekovega življenja. Nesmiselno bi se bilo spraševati, kdaj je človeški zarodek že sposoben in kdaj še ni sposoben „sprejeti“ dušo. Saj je nikoli ne sprejme, ampak jo že od vsega začetka ima. V razvojnem procesu človeka ni trenutka, da bi lahko rekli, kdaj je človek bolj človek, kot je bil v prejšnjem trenutku. Za njegov celostni razvoj je vsak trenutek enako važen. Njegova telesna in duhovna človeškost je v celoti podana v trenutku spočetja.

Enako nesmiselno bi bilo govoriti, da pri zarodku še ni mogoče ugotavljati duševnega izražanja, kot je spoznanje, mišljenje, svobodno hotenje, spominjanje, zavedanje samega sebe. Teh sposobnosti zarodek morda še nima, morda pa jih že razvija. Tega zaenkrat še ne vemo, saj je to še neraziskano področje. Zadoščajo

mu naravne zmožnosti, zaradi katerih se bodo te sposobnosti še pokazale in ga bogatile. Vsem nam je namreč jasno, da se iz prve oplojene celice opičje samice ne bo nikdar razvilo umno bitje.

Ali ne čaka vsaka mati po rojstvu otroka trenutka, ko se ji bo prvič po štirih tednih nasmehnil, ko jo bo prepoznal, ko jo bo čez nekaj mesecev poklical, ko bo prvič pritekel k njej in jo objel? Nobena ne doživi tega takoj po rojstvu, pa še nobena ni podvomila, da njen otrok ne bi bil človek. Če bi namreč šele sposobnosti, s katerimi se izraža duševnost, napravile zarodke za človeka, potem bi morali ta trenutek postavljati še daleč po rojstvu. Pa vendar zakon že ščiti otrokovo življenje od rojstvo dalje, ker ga čuva za človeka. Morda bodo kdaj skušali to mejo prestavljati še dlje po rojstvu in bodo celo spremenili zakon? Po svetu že nekateri trdijo, da moremo šele takrat govoriti o človeku, ko ga „prepoznajo“ roditelji! Tako ne vede zagovarjajo krute čase kamene dobe in najstarejše zgodovine, ko so otroke izpostavljali. Imajo se za napredne in se sklicujejo na znanost. In prav v imenu znanosti je bilo že marsikaj rečeno in napisano, a žal tudi storjeno.

Če se pa otroku duševne zmožnosti, kot so mišljenje, čustvovanje, zavest, ne bodo razvile ali se bodo samo delno razvile, kar velja za duševno prizadetega človeka, ali če jih je izgubil, kot se

to zgodi ponesrečencu, bolniku in ostarelemu, bomo torej ugotavljali, da „to“ ni več človek? Morda bodo tudi pri njih iskali razpoznavne trenutke in vlekli meje ter jih pričeli količiti z zakoni. Nacizem jih je že, dokler ni od meje ostalo nobenega količka več in se je vse sprevrglo v iztrebljanje nezaželenih.

Zakaj danes s tako nestrpnostjo iščejo in vlečejo meje, kdaj naj bi zarodek še ne bil človek in kdaj je že človek? Ali nam gre toliko za znanost? Ali nas ni že preteklost naučila, da se vse človeške vede spreminjajo: kar je veljalo včeraj, ne velja več danes, kar velja danes, ne bo več veljalo jutri. Čeprav je Tomaž Akvinski med največjimi cerkvenimi učitelji, ne moremo kaj, da se ne nasmehnemo predstavi, ki jo je on in še marsikak drug imel o nastanku človeka v materinem telesu. Naravoslovna veda takratne dobe je namreč čela na voljo le človeško oko za opazovanje narave in žene. Nič čudnega torej, da ni nihče z gotovostjo vedel, niti tak duhovni genij, kot je bil Akvinec, za lastnosti oplojene jajčne celice, za njeno samostojno razvijanje in podobno. Tomaž je menil, da je v materinem telesu tista življenjska moč — in ne v otroku samem — ki spočetka oblikuje otroka, podobno kot je zemlja nekakšna mati za razvoj rastlinice.

Podobnega ugotavljanja je danes še veliko. Nekaterih nič ne prepriča in kar maprej premlevajo

svoje teorije v zvezi z nastankom človeka in njegove duše. Drugi modrujejo, kako je z dušama eno. jajčnih dvojčkov. In kaj z dušo človeka, ki nastane iz spojitve dveh jajčnih celic? Nekateri ob študijah klimično mrtvih ugotavljajo, da morda tudi življenje zarodka — podobno kot umiranje — poteka v različnih plasteh. Privrženci razvoja vidijo tudi v življenju zarodka razvojni proces, ko zarodek po vseh fazah postane človek šele z razvitjem možganov. Drugi spet imajo za rojstvo človeka trenutek, ko je ta zmožen vspostaviti stik z drugimi ljudmi. Tretji se sprašujejo, ali ni bistveno razpoznavno znamenje znamenje človeka njegov ustvarjalni odnos do okolja, zmožnost razpoznavanja in razmerje do Boga? Če je to človekovo bistvo, potem tisti, ki ni sposoben vzpostaviti osmišljenega razmerja z Bogom, s smrtjo, sploh ni človek in živi le življenje primata ali robeta!

Dokler razpravljamo, si lahko vsakdo sam zakoliči meje, kdaj je postaj človek. Dopustne so razprave, ugovori, dvomi. Toda nikoli ne bi smel nihče umoriti otroka v telesu matere pod pretvezo: To lahko naredim, ker me vem. kaj „to“ je. Ali nas more tak izgovor opravičiti? Ne! Saj ni opravičil za lovca, kot smo pred kratkim brali, ki je ustrelil fanta, ker ni vedel, kaj se premika za grmovjem. Ali anesteziстке, ki se pred operacijo ni prepričala, kaj ima v jeklenki.

In kaj nam o tem pove sv. pi-smo?

O začetku človeka v materinem telesu nam govori dogodek, ki se je zgodil približno pred dva tisoč leti. Opisal ga je eden znanih zdravnikov svoje dobe, evangelist Luka. Njemu je bilo že tedaj jasno, kdaj je pričetek človeškega življenja. Takole pravi: „Tiste dni se je Marija odpravila na pot v hriboviti svet. Hitela je v mesto na Judovem. Stopila je v Zaharijevo hišo in pozdravila Elizabeto. Ko je Elizabeta zaslišala Marijin pozdrav, se je dete veselo zganilo v njenem telesu“ (Lk 1, 39-41).

Mladi prerok Janez Krstnik, ki je živel šele šest mesecev pod srcem svoje matere, se je razveselil ob prihodu učlovečenega Jezusa, čeprav je bil ta komaj spočet v Marijinem telesu. Toda Janez Krstnik ga je prepoznal.

Im koliko je bil pravzaprav star naš Gospod?

Evangelist Luka preprosto pove, da se po oznanjenju Marija ni dolgo mudila, ampak je odhitela v gore k teti. Pot ni trajala dlje kot tri dni. Si lahko predstavljamo, kako izredno mlad je bil Jezus, ko ga je prerok prepoznal? Prepoznala ga je tudi Elizabeta. Ob Marijinem prihodu je vzkliknila: „Blagoslovljena ti med ženami in blagoslovljen sad tvoje-ga telesa!“

Temu preprostemu, kratkemu, a tako popolnemu Lukovemu poročilu ni kaj dodati.

Vanja Kržan

Uvajanje otrok v skrivnost življenja

Pri Žitnikovih so dobili hčerko Andrejko. Petrček je bil star že dve leti. Lepo je govoril, čisto samostojno hodil in tudi snažen je bil. Bil je pravi korenjak za svoja leta in očka ter mamica sta bila zelo vesela. Samo radoveden je bil tako, da mu ni bilo nikdar zadosti izkušenj in mamica je morala kar naprej paziti nanj, da je mogel slediti svojim odkritjem in raziskovanjem, ne da bi si kaj hudega naredil.

Nevarna lepota

Mamica je nosila v naročju Andrejko. Če je bil že Petrček lep otrok, je bila Andrejka s svojimi pšeničnimi lasmi in plavimi očmi prava lepota. Prav to je mamico vznemirjalo. Vedela je, da je otrokom telesna lepota prej v škodo kot v korist. Ljudje jih radi ljubkujejo in razvajajo. To pa da otroku občutek važnosti in izrednosti. Vse to more voditi k domišljavosti in sprijenosti. Prav zato je hotela biti pri vzgoji Andrejke še posebno pazljiva.

Tudi očka je imel oči odprte in pri Andrejki opazil isto kot Marjanca. Če je pri Petrčku vse prepustil ženi, se je pa okoli Andrejke sukal z večjo zavzetostjo. Čutil je, da ima Andrejko rajši kot Petrčka. Seveda si tega ni hotel priznati in tudi ženi ni o tem nič povedal.

Stric Tomaž jih je radostno

sprejel. Ker je bilo toplo in prijetno, so ostali na vrtu. Mamica je sinka slekla, tako da je bil samo v kopalkah. Andrejko pa so najprej pokazali stricu Tomažu. Tudi on je precej vzdiknil: „Še pol leta nima, pa je tako lepo oblikovana. To bo predmet za našnji vzgojni razgovor.“

Prvi bodi mož!

Sedli so okoli kamnite mize na stole. Na mizi je bila košarica s prvimi hruškami in sadjev sok. Stric Tomaž je položil Andrejko v naslonjač in povzel besedo:

„V mladi družini se pletejo nove čustvene povezave, ki jih prej ni bilo. Na začetku sta bila samo mož in žena in njuna medsebojna ljubezen. Sedaj pa sta že dva otroka in ljubezen očka in mamice do teh dveh otrok. Poleg ljubezni moža in žene tudi še ljubezen do vsakega otroka. Pri tem je treba biti silno previden, da ne pride do čustvenih nasprotij. Vse je treba držati v redu, tudi svoje srce.“

„Najprej si morata zapomniti, da sta se vidva vzela in poročila. Vidva sta mož in žena. Zato mora biti na prvem mestu vajina ljubezen, vidva se morata predvsem imeti rada. Najprej medsebojna ljubezen moža do žene in žene do moža in šele potem vse drugo.“

„Tu je velika nevarnost za ma-

„To je seveda čisto nov položaj, ko mora kazati žena ljubezen predvsem možu in kakor pred poroko izključiti vse druge ljubimce. Sedaj niso to drugi fantje, pač njeni lastni otroci. To je seveda precej težje kot pred zakonom. Zato je nujno, da se žena popolnoma posveti družini in družinskemu življenju. Ona mora družino graditi in jo držati skupaj.“

Poraja se ljubosumnost

ter, ki se v čutu dolžnosti popolnoma vrže na otroke ter zanemari moža. Mož sicer nič ne reče, toda to je začetek njegovega odtujevanja od družine, od žene in otrok. Ker pri ženi ne najde več prejšnje pozornosti, gre v gostilno k tovarišem in mogoče začne celo gledati za drugimi ženskami. Mogoče je celo, da začne piti. Tako je neuravnovešena ljubezen matere do otrok lahko razlog, da razpade družina.“

„Ženina prva skrb mora biti še vedno mož. Prav zato, ker tako skrbi za otroke, mora še bolj skrbeti za moža. Tu se kaže ženina sposobnost za rast in dozorevanje v ljubezni. Tu mora pokazati, da velja prva ljubezen možu, čeprav je tudi do otrok ljubezniva.“

„Verjetno bo tudi prvi otrok ob prihodu bratca ali sestrice mislil, da imajo sedaj njega manj radi. Saj so celo psički ob prihodu prvega otroka v družino ljubosumni in kažejo, da so zaradi novega družinskega člana prikrajšani za ljubezen. Zopet nova zahteva za pravilno in zrelo razpolaganje z ljubeznijo. Oče in mati morata imeti toliko ljubezni, da je bo zadosti ne samo za enega otroka, pač pa za oba. Oba otroka morata jasno čutiti, da ju imata oče in mati nadvse rada. Če sta mož in žena v ljubezni rasla, jima to ne bo težko, če pa je njuna ljubezen umrla ali se ni zadosti hitro razvijala, bo ljubosumnje prvega otroka zaradi prihoda bratca ali sestrice imelo osnovo.“

„Gotovo je težko preprečiti, da ne bi prišlo do občutja ljubosumnosti in zavisti. Mati in Andrejka morata sestavljati prvih devet mesecev življenjsko dvojico in tako postaviti temelj hčerkinega

družbenega in navnega življenja. Vendar je mogoče kvarne vplive preprečiti, posebno če Petrček nekako sodeluje in pomaga pri negovanju sestrice.“

„Tu bo Petrček odkril nekaj važnega: sestrica je drugačna kot on. Pri kopanju namreč vidi, da je na dnu trebuha drugače oblikovana. Vidi pa tudi, kako mamica na prsih hrani sestrico, kako jo neguje, kopa, briše in polaga spat. Podzavestno ugane, da je prav isto delala tudi z njim, seveda, ko je bil še čisto majhen. Sodelovanje starejšega otroka pri negi mlajšega lahko prepreči lju-bosumje.“

Mamica, odkod sem?

Opazovali so Petrčka, kako je bil zavzet pri svojem delu. Napeljeval je vodo po jarkih, ki jih je z roko napravil. Bili so zadovoljni ob tolikem življenju in tako lepi rasti. Poglédali so še Andrejko, ki je mirno počivala v naslonjaču. Niso se je mogli nagledati. Skoraj istočasno so rekli: „Kako lep otrok!“ Pojedli so nekaj hrušk in popili sadni sok. Tudi Petrčka so poklicali. Dobil je nekaj sadežev in zopet odšel k svojim kanalom in jezovom. Stric Tomaž pa je nadaljeval:

„Čeprav je Petrček dopolnil še le drugo leto, bi rad govoril o zelo važnem vzgojnem vprašanju. Gre za uvajanje v skrivnost življenja ali za osnove tako imenovane spolne vzgoje. Prej ali slej bo Petrček med tolikimi drugimi

vprašanji postavil tudi tole: „Mamica, od kod pa sem?“ ali „očka, od kod sem pa jaz prišel?“ Saj nekateri otroci vprašujejo o tem že pri dveh in pol letih. To so sicer izjemni primeri. Običajno pa je, da otrok stavi tako vprašanje med tretjim in četrtnm letom. Potem seveda vsako leto postopoma vedno več, dokler mu ni vse jasno.“

„Na tem poprišču vzgoje vlada še vedno prepričanje, naj v skrivnost življenja uvajajo otroke ‚drugi‘, ne starši in drugi družinski člani. Kdo so ti ‚drugi‘, pa starši in drugi družinski člani navadno ne povedo. Toda to je popolnoma zmotno.“

„Te reči otrok mora vedeti vsaj pred 13. letom, ko postane spolno zrel. Kdaj in kako to zve, je odvisno od okoliščin in otrokovega razvoja. Vsekakor pa mu morajo o tem povedati starši.“

Skrivnost življenja in Cerkev

„Važno pri tem je krščansko prepričanje, da je spolno življenje in vse, kar zadeva spolnost, uredil in razporedil Bog. Zato ne more biti nič slabega. Nasprotno, dobro in lepo je. Samo pravilno je treba vse razumeti tako, kakor je zamislil in razumel Stvarnik.“

„Tako gleda na spolnost Cerkev. To nam kaže bogoslužje. Cerkev spolnosti ni sram. Cerkveni prazniki so osnovani na naravnem poteku spočetja in rojstva. 25. marca je praznik Jezu-

sovega oznanjenja, to je spočetja. Točno devet mesecev pozneje slavimo božič ali rojstvo Jezusa Kristusa. 31. maja je praznik Marijinega obiskovanja, ko je šla Marija, noseča že štiri mesece, k teti Elizabeti, da bi ji pomagala pri rojstvu Janeza Krstnika.“

„Tudi evangeliji nam o vseh teh rečeh poročajo, seveda umerjeno in dostojanstveno. Tako sv. Luka opisuje obisk nadangela Gabrijela pri Mariji. Predloži Mariji željo Boga Očeta, da bi postala mati njegovega Sina. Marija mirno odgovori, da je to nemogoče, ker nima moža. Ko ji angel razloži, da bo spočela po delovanju Sv. Duha, Marija privoli. Ko opisuje Marijin obisk pri Elizabeti, pravi ‚kako je dete poskočilo v njenem telesu.‘“

Naravno gledanje

„Molitveni obrazi vse to bogastvo božjega dogajanja v ljudeh uporabljajo za poživitev verskega življenja. Najbolj priljubljena molitev ‚zdravamaija‘ je sestavljena iz angelovega pozdrava ‚Zdrava Marija, milosti polna, Gospod je s teboj‘ in pozdrava Elizabete ‚Blagoslovljena ti med ženami in blagoslovljen je sad tvoje telesa‘. Drugi molitveni obrazec, ki ga pobožni kristjani molijo trikrat na dan, je Angel Gospodov. V treh slikah nam kaže, kako nadangel Gabrijel vabi Marijo, da bi hotela postati mati Jezusova, potem Marijino privolitev in končno učlovečenje in spo-

četje Jezusovo. Rožni venec daje v prvih treh skrivnostih v premišljevanje spočetje, obiskovanje in rojstvo: ki si ga Devica od Svetega Duha spočela, ki si ga Devica v obiskovanju Elizabete nosila, ki si ga Devica rodila.“

„Krščanska pobožnost se posebno med preprostim ljudstvom suče okoli teh osnovnih dejstev Jezusovega življenja. Ljudi vsega tega ni nič sram. Nasprotno! Vseli jih, da je Bog hotel posvetiti družinsko življenje s svojim sodelovanjem. Rožni venec premišljujejo tudi otroci in zdravamarijo molijo prav tako tudi otroci. Cerkev jim ne prepoveduje, da bi molili. Še celo spodbuja jih, da bi pobožno molili.“

„V taki luči moramo gledati naše krščansko življenje in dogajanje spočetja in rojstva otrok. Sveta zavzetost, visoko spoštovanje in globoko prepričanje, da je Bog vse to razporedil, naj napolnjuje krščanske družine in starše glede teh reči. Potem bodo tudi otroci z istimi čustvi spoštovanja in svete zavzetosti gledali na spolnost in rojstvo otrok, posebno še na svoj lasten izvor.“

Spoštljiv način

„Na kakšen način naj otroku razložimo, kako je prišel na svet? Možnih je več načinov. Vse je odvisno od čustvene pripravljenosti, osebne zgovornosti in notranje ravnodušnosti tistega, ki uvaja otroka v skrivnost življenja. Podati hočemo globok, krščansko

pobarvan postopek, ki je že neštetim krščanskim otrokom pojasnil to tako važno vprašanje. Ker zadene ta dolžnost navadno mater in otroci v krščanski družini znajo moliti zdravamarijo, bomo naš vzorec prilagodili tem okoliščinam.

Ko otrok vpraša „Mamica, od kod pa sem?“ mora mati pomisliti na tole: Zdaj stojim pred enim najvažnejših vzgojnih posegov, ki jih človek doživi; otrok mora pridobiti predvsem sveto začudenje, globoko spoštovanje in veselo zavzetost nad vsem tem. Znanje je sicer važno, važnejše je plemenito čustvovanje. To je trenutek, ko se med otrokom in materjo spletajo vezi, ki bodo držale vse življenje in bodo otroka varovale pred mnogimi nevarnostmi. Recimo, da bo mamica Marjanca morala uvesti Petrčka v skrivnost življenja. Naredila naj bi približno takole:

— Petrček, kar ti bom sedaj povedala, je izredno važno. To naj ostane skrivnost med menoj in teboj! Kadarkoli boš hotel vedeti kaj o tem, boš vprašal samo mamico. Mi oblubiš? — Otrok navadno vedno oblubi, saj je to znamenje zaupanja, ki ga mati kaže otroku.

Mamica otroka umiri. Vzame ga v naročje in lepo poboža po glavi in ličkih. Otrok čuti, da gre za nekaj važnega in izrednega.

— Petrček, zmoliva zdramarijo. Moliva jo skupaj. Zdrava Marija, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med že-

nami in blagoslovljen je sad tvoje telesa, Jezus. Ponoviva še enkrat: in blagoslovljen je sad tvojega telesa, Jezus. Kaj misliš, Petrček, katerega telesa sad je bil Jezus? — Petrček bo verjetno odgovoril: Marijinega. — Sedaj mamica Petrčka vpraša: — In katerega telesa sad si ti? — Verjetno bo Petrček najprej začudeno pogledal, potem nekaj časa premišljeval, nato se mu bo razjasnilo lice in bo vzkliknil: Tvojega telesa, mamica. Zna se zgoditi, da bo Petrček zbežal od matere in ne bo več spraševal o tej stvari. Saj jo čisto jasno razume.“

„Če je na kmetih, bo najverjetneje premišljeval, kako so piščančki sad telesa kokoši, kako so mucki sad telesa muce, kako so telički sad telesa krave itd. Stvar se mu bo zdela čisto naravna.“

Nova stopnja

„Čez nekaj mesecev, mogoče čez eno leto, bo Petrček prišel k mamicami z novim vprašanjem: — Mamica, kje pa sem bil, ko sem bil v tvojem telesu? — Najbolje je, da mati prime otroka za roko in njegovo dlan podrsa po obleki čez spodnji del telesa.

— Tukaj si bil. Čisto pod mojim srcem. Prav zato pa se imajo mamicami in njihovi otroci tako zelo radi. Ker so zrasli čisto pod srcem.

Skoraj gotovo otrok ne bo več spraševal. Dobil je odgovor na vprašanje. Stvar je razumel.

Toda čez kako leto bo mamico zopet vprašal: — Mamica, kako sem prišel iz tvojega telesa?

Najbolje je, če mati vzame otroka v naročje. Tako je bolj povezana z njim in otrok se čuti bolj zavarovanega. To je važno, da vsa ta spoznanja povezujemo z občutkom gotovosti in trdnega prepričanja, da spadamo h komu.

— Ko si bil že tako velik, da si lahko sam živel, je prišel čas, da si zapustil varno zavetišče, v katero te je položil Bog. Tedaj se se je na spodnjem delu mamičinega telesa naredila odprtina in ti si bil rojen.

Otrok navadno vpraša, če to boli. Mati pa lahko odvrne, da sicer boli, vendar kmalu pozabi zaradi veselja, ker je lahko vzela otroka v naročje in ga poljubila.

V mestih je težje

„Otroci na kmetih vse to spoznanje overijo v živalih. To se jim zdi čisto naravno in prav. Tako pač je in tako mora biti. Pri mestnih otrocih ali tistih, ki nimajo stika z naravo, pa moremo uporabiti slikanice, ki vse to prikazujejo. Vendar je treba biti zelo previden, da otroci ne izgubijo svetega spoštovanja do svojega izvora in vsega skupaj ne umazejo.“

„Pri približno devetih letih otroci sprašujejo, kako so prišli v materino telo. Navadno so že toliko poučeni o razmnoževanju rastlin, da vedo, da je za plod in

oplojevanje potreben cvetni prah in pestič. Ko cvetni prah oplodi pestič, nastane novo bitje, nova rastlina. Otroci sami uvidijo, da mora biti tudi pri ljudeh tako in sami iztuhtajo, kako se to dogaja. Če gre za kmečke otroke, sami vidijo, kako petelin skoči na kokoš ali samec na samico in razumejo, za kaj gre. Mestnim otrokom morejo pomagati slikanice.“

„Če kak otrok le sprašuje, se mu lahko takole odgovori:

— Ko se imata očka in mamica zelo rada, se očka mamiči tesno približa in položi seme v njeno telo. To seme oplodi jajceče, ki je v materinem telesu, in iz tega oplojenega jajčeca se razvije otrok. Vidiš, kako je vse to čudovito lepo.“

Pripravljen na puberteto

„Na tak način pride otrok do trinajstega leta in vse natančno ve. Zato ne sprašuje svojih tovarišev in tudi v šoli se pri pouku ve. Ker mu je mati na začetku tega pouka naročila, da mora to hraniti kot skrivnost samo za mamico, tudi noče govoriti s tovariši o teh rečeh.“

„Ker je bilo vse izpeljano v vzdušju molitve in globokega spoštovanja do Stvarnika, je vse po barvano s svetim spoštovanjem in globokim občudovanjem. Prav to čustveno okolje pa je tudi osnova za veliko spoštovanje do lastnega telesa in do telesa drugih. Če je otrok fant, verjetno ne bo imel

svojega telesa za igračko, ki mu omogoča ceneno čutno ugodje; če je deklica, ne bo dovoljevala, da bi njeno telo postalo sredstvo za zadovoljevanje moških.“

Tako se je obisk pri stricu Tomažu zavlekel. Toda Blaž in Marjanca sta dobila spodbude za pra-

vilno ravnanje s Petrčkom, z Andrejko in še drugimi otroki, ki jih bosta dobila. Mamica je umila Petrčka in ga oblekla. Očka pa je vzel v naročje Andrejko, jo položil v voziček in ga počasi potiskal proti vratom.

(Krščanski zakon)

Lush Gjergji

MATI TEREZIJA

MAŠA IN SVETO OBHAJILO

Sveta maša in vsakdanje sveto obhajilo, božja hrana in osebno srečanje s Kristusom, je za sestre najvažnejši trenutek dneva. Tako pravi Mati Terezija. Odhajajo na delo med uboge in gobave, v svet najgloblje nesreče, oborožene z Bogom in Kristusom.

„Kakor je Jezus Kristus postal za nas kruh, hrana, ki nam je na razpolago za naše življenje, torej naše življenje, tako moramo biti tudi mi kruh vsakemu človeku. Postanite torej kruh drugim!“

Iz Adis Abebe je 5. decembra 1975 pisala svojemu bratu Lazarju v Palermo o božji ljubezni v obhajilu:

„...On je neskončna božja ljubezen. Le on ti lahko napolni življenje. Samo on te ima lahko

resnično rad. Samo on je veselje in mir našega srca. Tudi Jezus je v tabernaklju zate in zame, da bi ga lahko jaz in ti prejela vsak dan v srce. Brat moj, pojdi h Kristusu, on ti bo napolnil dušo z veseljem in velikim mirom, ki ti ga svet ne more dati, ne iz srca odvzeti... Moli zame, saj tudi jaz veliko molim zate!

Maša je duhovna hrana, ki me hrani. Brez nje ne bi uspela preživeti ene same ure ali enega samega dne v svojem življenju. Jezus prihaja k nam pri maši pod podobo kruha. V revnih četrtih mesta vidimo in se dotikamo Kristusa v iznakaženih telesih in zapuščenih otrocih.“

Po neki evharistični molitvi pravi:

„Zdaj gremo iz kapele, da spoznamo, ljubimo in služimo istemu Kristusu, h kateremu smo

hajilu. Potem ga lahko poiščete, najdete in služite drugim... Vedno držite svetilke prižgane, da ga boste lahko neprestano odkrivali.“

Da bi to bolje razumele, Mati Terezija navaja Marijin primer. Ko je zvedela, da je postala božja Mati, ko je prvič sprejela „obhajilo“, ker se je v njej naselil in utelesil Kristus, je Marija takoj šla na obisk k Elizabeti, da bi ji pomagala in skrbelo zanj, posebno pa zato, da bi ji prinesla Kristusa. To se mora ponoviti tudi po obhajilu: nahranjene s Kristusom, morajo sestre živeti in delati z drugimi in za druge, prepričane, da je njihovo poslanstvo, ljudem prinašati Kristusa. Zato obhajilo ni neko trpno dejanje, sprejem zase, ampak dejanje, ki spodbuja k delovanju, k življenju predajanja, močnemu in zavestnemu, posebno pa k pričujočnosti in pričevanju.

„Sad našega združenja s Kristusom je zapoved ljubezni, kot je otrok sad zakramenta svetega zakona... Oljenka ne gori brez olja, tako tudi zapoved ljubezni ne more obstati brez zapovedi uboštvu in pokorščine.“

Ko sem študiral v Rimu, sem s prijatelji šel na obisk k misijnarkam ljubezni v revno rimsko predmestje. Bil je četrtek, dan, ki je popolnoma posvečen molitvi, premišljevanju in češčenju. Po kratkem pogovoru smo z Materjo Terezijo stopili v kapelo k molitvi. Pokleknila je in ostala tako negibna kot kip, poglobljena v

molile v sveti evharistiji. Kot vidite, smo srečne, ker se lahko Kristusa dotikamo štiriindvajset ur na dan...“

O tem piše:

„Da bi bila jubezen prava, ni treba, da je nekaj izrednega; ne, ne potrebuje izredne stvari, vedno mora biti usmerjena h Kristusu, ki ga ljubimo. Kako gori oljenka? Vedno, neprestano in počasno olje izgoreva kapljico za kapljico. Če bi zmanjkalo olja, ne bi več gorela, ne bi imeli luči.“

Drage moje sestre, kaj so te majhne kaplje oljenke našega življenja, srca, dela? To so tiste majhne stvari vsakdanjega življenja: po zvestobi in točnosti majhne stvari govorijo in dokazujejo ljubezen. Zato ne iščite Jezusa „zunaj sebe“, ampak najprej v sebi, v srcu, v svetem ob-

molitev. Točno štiri ure. Jaz sem se utrudil in skoraj dolgočasil, tako da sem se razveselil, ko je bilo češčenje konec. Ko sva odhajala iz kapele, sem jo vprašal:

„Mati Terezija, ali ste se utrudili, ali ste se naveličali?“ Bila je dobro razpoložena, angelskega obraza in pogledala. Rekla mi je: „Ne, kako naj se utrudim ali dolgočasim, ko sem pred svojim Bogom, v njegovi družbi, v navzočnosti njegove ljubezni? Meni je težko prekiniti to srečanje, toda

zdaj moram nadaljevati drugače. Kristusa, ki smo ga gledali pod podobo kruha, moramo zdaj spoznati, ljubiti in mu služiti v podobi svojih bratov.“

Opazila je, kako sem bil utrujen, kako sem se od časa do časa premikal, zdaj desno zdaj levo. Mimogrede mi je rekla:

„Prosi Boga, da bi dal tudi tebi svojo ljubezen, kot jo je dal meni. To je njegov dar. Prosi in gotovo ti bo dal, ker je bogat in ima darove za vsakega.“

Mašniško posvečenje Antona Bidovca

V nedeljo, 29. junija, na praznik svetih apostolov Petra in Pavla, bo v ljubljanski stolnici posvečen v duhovnika bogoslovec Anton Bidovec. Diakon Bidovec je bil rojen v Buenos Airesu 19. junija 1961. Njegovi starši so Tone Bidovec in ga. Cvetka roj. Borštinar. Toni je obiskoval ljudsko šolo v don Boscovem zavodu v Ramos Mejiji, 6-letno industrijsko šolo pa v župnijski šoli Janez XXIII. v istem mestu. Vzporedno je hodil v Slomškovo šolo in nato v Srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši v Buenos Airesu. L. 1980 je opravil vojaški rok pri argentinski mornarici.

V Ljubljano je odpotoval 8. januarja 1981 in tam vstopil v semenišče ter se vpisal na Teološko fakulteto. Čeprav je prišel nekaj mesecev po začetku šolskega leta, je kmalu dohitel v študiju svoje sošolce. Red diakonata je prejel 22. de-

cembra 1985 v ljubljanski stolnici. Novo mašo bo pel v nedeljo 6. julija v cerkvi sv. Družine v Mostah v Ljubljani, kjer je za župnika bratranec njegove matere Janez Rihar. Novomašnik bo inkardiniran v ljubljansko nadškofijo, vendar se bo po posvečenju vrnil v Argentino in se vključil v slovensko dušo pastirstvo v Buenos Airesu. Njegov oče je priznani krojač v Ramos Mejiji, ob nedeljah pa je zakristan v Slomškovem domu, kjer je slovenska maša za rojake ramaškega okraja. Novomašnikova sestra prof. Bernardka v dopoldanskih urah poučuje v šoli, v popoldanskem času pa je zaposlena v dušnopastirski pisarni v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

Novomašniku čestitamo k duhovniškemu posvečenju in mu želimo, da bi skozi desetletja plodno in srečno deloval med slovensko versko skupnostjo v Argentini.

V cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu bo slovesnost nove maše v nedeljo 7. septembra.

Premakljivi svečnik

16

Prišla je nedelja. Doslej ves teden mi bilo nikogar k maši, samo Barica je bila tukaj pri oltarju in odgovarjala, brala berilo in stregla, kolikor je mogla.

Ker ni prišel nihče zvonit, je zvonil župnik sam. Tudi v nedeljo. Ljudje so se že zgodaj pred prvo mašo zgrinjali od vseh strani in so cerkev kmalu napolnili. Ko je Zdravko pristopil k oltarju, mu je bilo tesno pri srcu, saj je vedel, da je od prvega nastopa veliko odvisno; če ga zdaj kaj polomi, ne bo mogel dolge tedne popraviti.

Trudil se je, da bi bil naraven, vendar se mu je to le s težavo posrečilo, zlasti ko je opazil, kako radovedno ga opazujejo in miti na obrazih starih ženic ni bilo nobene poteze pobožne zbranosti, temveč samo velika pričakujoča radovednost.

„Bratje in sestre! Prvič sem med vami in vas najprej vse lepo pozdravljam z lepim krščanskim pozdravom hvaljen Jezus! Da, zahvaljen naj bo Jezus, da bo v tej cerkvi zopet vsak dan

sveta maša, da se boste lahko nedeljo za nedeljo zbirali k najsvejši daritvi in prejeli sveto Rešnje telo.

Zdaj se še ne poznamo med seboj in morda imamo v srcu te ali one predsodke, toda skupno življenje in skupna skrb za cerkev, za lepoto bogoslužja, skupno prenašanje težav in trpljenja pa tudi veselja nas bo polagoma zblížalo in si bomo zares postali bratje in sestre med seboj, kakor vas tolikokrat imenujemo med sveto mašo.“

Počasi počasi se je nekaj tajało in proti koncu kratke Zdravkove pridige so se vratovi nekoliško zmeščali, da je marsikatera glava prikimala njegovim besedam.

Zdravko je kmalu po svojem prihodu obiskal vse vernike v zabraški župniji. Začel je pri najbližjem sosedu, spregovoril nekaj prijaznih besed, ljudi lepo povabil k nedeljski maši in šel dalje. Ljudje niso kazali ne veselja ne jeze, bili so ravnodušni, neprizadeti in prav to je Zdravka motilo. Ni vedel, kako naj jim

pride do živega, kako naj jih razgiblje, da bodo povedali, kar mislijo, sicer bo vsako zблиžanje nemogoče.

Naslednjo nedeljo je med oznamom ljudi povabil:

„Sam ne morem voditi župnije. Sem premalo izkušen in tudi še premalo časa med vami, da bi mogel vedeti za vaše želje in vaše načrte, zato je treba tudi pri nas ustanoviti župnijski svet. Najprej prosim, predlagajte nekaj moških in žensk, o katerih mislite, da bi radi pomagali pri vodstvu župnije. Predlagate lahko tako, da pridete k meni in poveste, koga želite, da bi bil izvoljen v župnijski svet, ali pa napišite na listič papirja ime in bivališče predlaganega in vržete listek v cerkvi v nabiralnik. Ko bomo zbrali predloge, boste izmed predlaganih izvolili sedem moških in sedem žensk.“

Župnik je čakal dva tedna, toda nihče ni prišel predlagat ne ustno, prav tako ni bilo nobenega listka v nabiralniku. Zdravko je moral od hiše do hiše in zbirati mnenja in predloge in na ta način je zbral nekaj imen, toda samo moških. Da bi tudi ženske bile v svetu, nihče ni hotel niti slišati. Zdravko se je obrnil naravnost na ženske, naj same izmed sebe izberejo nekaj kandidat in na ta način je bila lista predlogov sestavljena.

Potem je oznanil, da dobi vsaka družina list z imeni predlaganih. Doma naj predlog dobro pregledajo in obkrožijo sedem mo-

ških in sedem žensk, ki so na listi.

Nazaj je dobil komaj polovico listov, toda podlaga za župnijski svet je bila tu in za prihodnjo nedeljo popoldne je Zdravko sklical prvo sejo. Seja je bila v mrtvi napetosti, nihče ni nič vprašal, nihče nič predlagal. Zdravko jim je govoril o medsebojnih odnosih, o sproščenosti, da lahko vsak pove vse, kar misli, o odkritosti in medsebojnem zaupanju. Člani so poslušali njegove besede kot pridigo in nikomur niti na pamet ni prišlo, da bi povedal svoje mnenje. Zdravko je videl, da ledu ni prebil in da je pred njim še veliko dela, preden bo ta svet štirinajstih članov zares ena duša in ena misel, z različicami seveda, toda v osnovi vendar enega duha.

17

Neko soboto proti večeru je Barica opazila, kako se zbirajo ljudje pri cerkvi in kako o nečem burno razpravljajo.

„Poglej, Zdravko, koliko ljudi se je zbralo. Saj nisi oznanil večerne maše? Ali bo kakšna slovesnost?“

„Nič ne vem o tem. Gotovo se ne zbirajo zaradi cerkvene stvarni ali zaradi bogoslužja.“

„Pa je vendar čudno, da se zbirajo prav tukaj.“

Ni bilo veliko moških, več je bilo otrok, ki so jih starši poslali, ker sami niso hoteli priti, naj opazujejo in poročajo, kaj se bo

zgodilo. Najživahnejše so bile ženske, ki so bile v večini in so se neprestano ozirale proti župnišču.

Ko se je sonce spustilo za griče, se je množica počasi pomaknila od cerkve proti župnišču. Nihče ni povedal, kaj hočejo, pred vrati pa so obstali in čakali. Župnik jim je šel naproti:

„Dober večer, ljudje! Ste prišli k meni?“

Tedaj je stopil naprej visok vitek moški, nič ni pozdravil ali odzdravil, ampak je samozavestno začel:

„K vam in me k vam. Prišli smo, da napravimo red, ker ga vi ne morete ali bolje verjetno nečete.“

„Morete pa že natančneje povedati, kaj mislite in kakšen red hočete narediti? Glede česa?“

„Mislili smo, da ste zato ustanovili župnijski svet, da bo njegova prva naloga, narediti v župniji in predvsem v župnišču red. Vi pa ste članom sveta govorili o vsem drugem, o medsebojnem razumevanju in ne vem, o čem vse, niste se pa niti z besedo dotaknili tega, kar se tu dogaja.“

„Kaj pa se dogaja?“

„To vi bolje veste kot mi. Mi vemo samo to, da to ni v redu.“

„Če ste vsi, ki ste tukaj zbrani, prišli z istim namenom, mi naj vendar nekdo izmed vas razloži, za kaj gre? Kaj pravzaprav hočete?“

„Saj vam je Jamez dovolj jasno povedal, kaj se sprenevedate!“

„Pa mu jaz povem,“ je nekdo zakričal z jezo v glasu. „Ni prav, da imate to žensko v župnišču.“

„Tako je. Mi smo pripravljene preživljati duhovnika, ne pa nekkih žensk in še njihovih otrok.“

„Zahtevamo, da ženska odide iz župnišča.“

„Vi bi jo morali takoj spoditi ali pa je ne sem poslati,“ se je začel nekdo spozabljati, „to je sramota.“

Preteče besede so padale od vseh strani kakor ostro kamenje.

Zdravko je stal bled med njimi in najprej sploh ni vedel, kaj naj odgovori in kako naj se brani.

„Najprej vas prosim, da ne kričite. Če se hočemo pametno pogovoriti, se moramo pogovarjati mirno, brez groženj in brez sramotilnih besed. Vi dobro veste, ker sem to že tu in tam povedal, da Rozke nikoli prej nisem videl, ampak sem se prvič z njo srečal šele tukaj. Toda to je stvar vašega zaupanja, če mi verjamete ali ne. Če nečete verjeti, mi sile ne dokaza, s katerim bi vas mogle o tem prepričati, kajti kljub dokazom vi lahko sumničite še dalje. To je eno. Drugo pa: bil sem na občini, ki je dala vselitveno dovoljenje, in tam so rekli, da je vselitev zakonita, ker je bilo župnišče takrat prazno, da pa je vsa stvar samo začasna.“

„Začasnega je bilo dovolj. Zdaj naj si išče mesto drugod.“

„Da, zato smo se zbrali, da jo spravimo ven.“

„V župnišču stanuje, pa niti v cerkev ne gre.“

„Pri dveh otrocih gotovo ne bo ostala. Kmalu bo samo zanjo župnišče premajhno.“

„Ljudje, ne bodite krivični! Ne poznate je, ničesar ne veste o njej, pa jo samo obsojate.“

„Mi vemo samo to, da v župnišče ne spada. To bi tudi vi morali videti.“

Tedaj je prišla iz hiše Rozika, dala roke v bok in zaničljivo pogledala po ljudeh.

„Ni me treba braniti, gospod župnik. Vas se to sploh ne tiče. Bom že sama opravila z vsemi, pa če jih je še tako veliko. Ne bojim se vas, ker je zakon na moji strani. Ne samo človeški zakon, ampak tudi božji, če tak obstaja in menda za vas obstaja, saj hodite v cerkev. Na vaši strani pa je jeza, sovraštvo. Zdaj pa sodite, kje je pravica!“

„Saj pravim,“ je pohitel župnik, „da je vsega kriv nesporezum. Glejte, ljudje. Tej ženski je pred kratkim umrl mož, delavec. Ostala je sama z dvema otrokoma in majhno pokojnino. V mestu je težko živeti s tako malo denarja, zato se je preselila na deželo. Imela je smolo, ker so hišico, ki jo je najela, podrli in zato so jo občinski poslali sem.“

Kakor je sama rekla, na njeni strani je zakon, božji in človeški. Vprašam vas, vas kristjane: Če bi prišla ta ženska nocoj s svojima otrokoma k vam in bi vas prosila za prenočišče, bi jo odpo-

dili? Če bi jo odpodili, potem niste kristjani, kajti rečeno je: Proč od mene, kajti popotnik sem bil, brezdomec, in me niste sprejeli.

Če bi se kdo lahko nad čem pritoževal, bi bil jaz. In po pravici vam povem, da mi ni bilo vseeno, ko sem videl, da župnišče ni prazno. Toda zdaj smo se sporazumeli in se uredili in skušali bomo potrpeti drug z drugim, dokler se zanjo in njena otroka ne najde primernejše mesto. Tistemu izmed vas, ki mu to ni všeč in dvomi o moji in njeni poštenosti, pa predlagam, naj ji da stanovanje na svojem domu.

Ste premislili, kakšen vnebovpijoč greh ste hoteli pravkar narediti? Kajti zatiranje vdov in sirot je greh, ki vpije v nebo po zadostitvi. Postaviti ste jo hoteli zdaj na večer pod mlo nebo, češ, pojdi, kamor hočeš. Kaj nam mar, kje boš spala in s čim se bom odela in kam boš stisnila svoja dva otroka, mi hočemo v župniji narediti red, kajti mi vemo, kaj se spodobi in kaj se ne spodobi.

Pa prav tega ne veste, dragi ljudje! Ne veste, ker vam je sumničenje zaslepilo vaš notranji pogled, zato brez vzroka slabo sodite Roziko, slabo sodite mene in povezujete stvari, ki niso bile nikoli povezane. Če boste kdaj rekli o moji sestri Barici, da ni moja sestra, ampak nekdo od bogve kod, kaj bom proti temu mogel? Naj vam prinesem njen krstni list? Rekli boste, da je bogve čigar in ne njen, skratka proti

sumničanju ni nobenega zdravila, nobene pomoči.

Ni zunanega zdravila, ni dokaza, je pa notranja pomoč in to je dobrota človeškega srca, da nikoli ne mislimo slabo o drugem, dokler se nismo o tem prepričali, pa ne na podlagi hudobnih govoric, temveč z drugačno gotovostjo.

Dovolj sem govoril. Zdaj pa še vi povejte, kako naj se stvari uredijo. Kaj bi po vsem tem še radi?"

„Ne morem razumeti, kako so potemtakem sploh mogle take govorice nastati? Komu je potem taka neumnost prvemu prišla na pamet?“ je rekel neki moški.

„Mene o tem zaman sprašujete. Sami morate o tem več vedeti. Saj mi kriv samo tisti, ki mu je to prvemu prišlo na misel in je kot možnost povedal drugemu, krivi so vsi, ki so govorice sprejemali in govorili naprej.“

Nekaj časa je bila tišina, potem je pa neka ženska nekako boječe rekla:

„Dokler bo ta ženska v župnišču, gospod župnik, vas bodo ljudje slabo sodili in vam marsikaj podtikali, čeprav niste krivi. Se ne da kako pomagati?“

„Če me kdo hoče slabo soditi, me lahko tudi v primeru, če bom čisto sam prebival v župnišču. Saj pravim, stvar ni v tem, ampak v tem, kakšni smo kot ljudje in krstjani. Ali smo pripravljeni vsakega bližnjega sprejeti z dobroto in ljubeznijo ali pa z odklanjanjem in sumničanjem.“

Počasi so se začeli ljudje razhajati. Mnogim je bilo žal, da so nasedli nergačem in prišli sem, drugi so se oddahnili, da se stvar ni še bolj nerodno končala, tretji pa so še vedno v duši premlevali, da so nekaj zamudili, da niso našli pravih besed pred župnikom in niso naredili reda, in so govorili pritajeno drug drugemu: Da mlada vdova stanuje skupaj z župnikom pod isto streho, se ne spodobi in ne spodobi, pa naj reče župnik, kar hoče.

S tem dnem se je pa v župniji vendarle nekaj bistveno spremenilo. Začelo je kliti zaupanje. Najprej čisto majhno, drobno, nežno in krhko, potem se je opomoglo in je postajalo vedno močnejše. Krepila ga je župnikova dobrota, njegova odkritost in nezamerljivost, podpirala ga je tudi Baričina mladostna brezskrbnost in neprestana razigrana veselost. Počasi so začele prihajati ženice in malo posedele v kuhinji, poslušale so Baričino prijetno čebljanje, potem so stopile k župniku in dale za mašo, spregovorile nekaj nepomembnih besed in dobre volje odšle. Včasih so prinesle lonček mleka, kakšno sadje in podobne reči, domov pa so odnesle nekaj notranje umirjenosti in zadovoljstva.

Na sejah župnijskega sveta ni bilo nič več tako mrko in tuje, kajti župnik je znal povezati člana ne samo s seboj, ampak tudi drugega z drugim. Ko je videl, da ta ali oni član nasprotuje drugemu ne iz stvarnih vzrokov, am-

pak samo zaradi masprotovanja in morebitnih davnih zamer, je stvari med njima tako pogladil, da sta nazadnje bila oba zadovoljna in sta se sporazumevajoče pogledala.

„Veste, kaj bi bilo treba najprej rešiti? Vprašanje zvonarja. Saj zvonim, ker to ni težko delo, toda jemlje mi veliko časa, ko moram gledati na uro, in to me pri delu moti. Navsezadnje pa naša župnija le ni tako zanič, da ne bi premogli človeka, ki bi nam to službo opravljal. Seveda me zastoj, treba ga bo tudi primerno nagraditi.“

Dolgo so službo zvonarja premlevali, obračali, tehtali, jo ponujali drug drugemu, nazadnje pa so se zedinili, naj župnik v medeljo oznani, da župnija išče človeka, ki bi to službo sprejel, in naj se prijavijo tisti, ki bi jo hoteli opravljati. Naj tudi premislijo in povejo, kakšno nagrado želijo.

Priglasil se je en sam, in sicer fant petdesetih let, ki je bil blizu cerkve doma in mu je bil „zvon najbolj pri roki“, so potem rekli ljudje. Zahteval je le nekaj malega od vsake hiše in ljudje so bili zadovoljni. Župnik je na naslednji seji predlagal, naj ga sprejmejo med člane župnijskega sveta. Prav ta dobri in požrtvovalni človek je postal njegova desna roka. Vedno je bil pripravljen narediti uslugo, razne poti in opravila, saj ni bil vezan na posestvo kot drugi gospodarji, poleg tega pa je bil zelo spreten, vse je po-

pravil, pa naj je bila pokvarjena ključavnica ali električna napeljava ali zvonček pri oltarju.

Čez nekaj časa je prevzel tudi cerkovniško službo, da je rešil župnika skrbi za mašna oblačila, sveče in drugo drobnarijo, ki je župniku po nepotrebnem jemala čas.

Zdravko si je proti božiču že poiskal nekaj bralcev beril. Barici pa je zaupal skrb za cerkveno petje. Pevskega zbora seveda ni mogla ustanoviti, zbrala pa je nekaj deklet, žensk in moških, ki so že doslej peli pri pogrebih, in še nekaj novih pevcev. Učili so se po posluhu kar na pameč, kakor so pesem kje slišali.

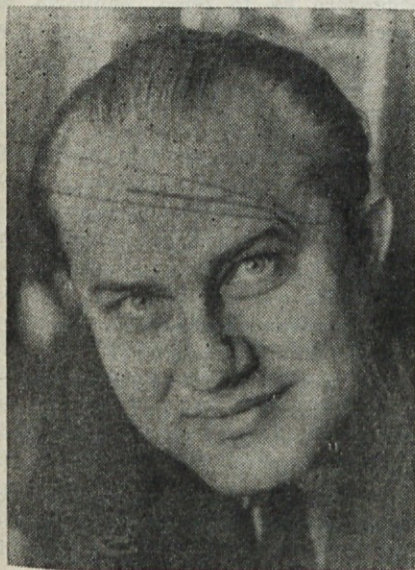
Spomladi je Zdravko začel opazovati cerkev od znotraj. Doslej se v cerkvi ni pritaknil mičesar, saj je vedel, v kako sršenovo gnezdo lahko dregne, če ne bo dovolj previden in če ne bo znal potrpežljivo čakati, da se z ljudmi zbliža in mu bodo v resnici zapupali.

OBRISI DRUŽBENE PREOSNOVE

Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu je v svoji 120. izdaji predstavila slovenskim bralcem knjigo esejev „Obrisi družbene preosnove“, katere avtor je znani mislec, politik in publicist dr. Marko Kremžar. Izredna pomembnost te stvaritve je poleg sloga — v tematiki, ki smo jo pogrešali že vrsto let v slovenskem kulturnem svetu. Naslov knjige razodeva bogato vsebino, ki zajema različna področja človekova delovanja v družbi kot so politika, gospodarstvo in kultura. Vsa ta področja so pa osvetljena v luči krščanskega realističnega svetovnega nazora, hkrati pa avtor kritično ana-

lizira tudi marksistični in liberalni pogled na svet. Tovrstna literatura je bila do sedaj med nami prava redkost, če izvzamemo Ahčinovo Sociologijo. V svojih 20 esejih knjiga predstavlja svež prijem tematike, ker priča o temeljitem poznanju shlastične in klasične filozofije, istočasno je pa obogatena z avtorjevimi osebnimi razmišljanji, ki so se izkristalizirala po dolgoletni posvetitvi slovenski problematiki in bistrem opazovanju realnosti.

Dr. Kremžar je poznana in priznana osebnost v naši skupnosti. Njegova življenjska pot je slovenskemu svetu poznana ne samo iz bibliografskih podatkov, temveč iz stalnega zasledovanja Kremžarjevega javnega delovanja na vzgojnem, kulturnem in političnem področju. Avtorjeve članke že vrsto let objavlja Svobodna Slovenija, Duhovno življenje in druge zdomske publikacije. Njegove stvaritve se ne omejujejo na načelne razprave, politične komentarje in sociološke analize. Na literarnem področju je presenetil slovensko javnost z redkimi, a kvalitetnimi deli, v različnih oblikah: poezija (himna Slovenija v svetu); proza (Sivi dnevi); dramatika (Živi in mrtvi bratje). Dr. Kremžar kot politik, sedaj je načelnik Slovenske ljudske stranke, aktivno in vztrajno deluje v zdomstvu. Njegove misli o bodočnosti slovenskega naroda so bile objavljene v brošuri Svobodnih pogledov pod temo „Pogled naprej“

(l. 1984) ter izražene v številnih govorih in predavanjih.

V spisih v knjigi *Obrisi družbene preosnove* nam v uvodnih besedah avtor sam pokaže na namen teh esejev. V naslednjih 30 kratkih (in jasnih) razpravah se nakazujejo smerice in perspektive bodoče slovenske ureditve. V prvih vrsticah dr. Kremžar izraža željo, naj bi se razmišljajna in poglobitve idej nadaljevale med bravci, ter predvideva zgodovinsko dejstvo, da bodo bodoči rodovi prevzeli dolžnost točnejše in podrobnejše izdelave družbenih pravic.

Že v prvem poglavju z naslovom „Sanje — pričetek stvarnosti“ nam pisatelj približa originalno idejo na področju družbenih ved. S tem pojmovanjem avtor soglaša z zadnjimi najnovejšimi teorijami na področju znanosti, ko so teoretiki odkrili vlogo domišljije, intuicije in sanj pri formulaciji novih teorij, pri znanstvenih odkritjih in preosnovah. V kulturnem prostoru, ki je prepleten s pozitivizmom, determinizmom in fatalizmom, se nam Kremžarjevi eseji predstavijo polni optimizma in upanja, kot klic k razmišljanju — k sanjam o družbeni in narodni ureditvi na podlagi ljubezni.

V drugem poglavju nam avtor pokaže na izhodiščno točko, to je na konkretno sedanjo situacijo slovenskega naroda. Iz analize stvarnosti prikaže, kako so v tem obdobju slovenski rodovi razočarani nad sanjami in nad življenjem. Iz slovenskega zgodovinskega trenutka sledi potreba po novi smeri, po iskanju skupnih novih rešitev, po skupni sloven-

ski poti, ki temelji na narodni skupnosti. V naslednjih esejih nam avtor približa in zaostri definicije o osnovnih pojmi, katere bi si moral prisvojiti vsak izobražen človek. Te pojme srečujemo skozi vse razprave in jih Kremžar v nadaljnjih esejih izpopolnjuje, konkretizira in predloči s posebnim poudarkom na človeško stvarnost tega obdobja. Tako pisatelj razvija misli o skupnosti in družbi; o družbi in naravnem redu; o osnovnih ravnovesjih med posameznikom in družbo, med ljubeznijo do bližnjega in do Resnice, med človekovo duhovnostjo in stvarnostjo; koncepti o tem, kaj so vrednote in kaj vrednosti, itd.

Posebno pozornost vzbuja V. poglavje, kjer dr. Kremžar v okviru teme, kaj daje stvarjem vrednost, v jasnih in sintetičnih obrisih opisuje subjektivistične in objektivistične odgovore na to temo. Zanimiva je predstava misli Antonia Rosminija in Alfreda Marshalla kot prispevek in dopolnilo sholastičnih idej o tej temi.

Kremžarjeve analize vsebujejo pretežno sodobnost opazovanj. Tako se vrstijo na klasična vprašanja novi odgovori na sodobno situacijo v temah kot: socialna problematika, vprašanje osebe v skupnosti, svoboda in smoter, malikovanje uspešnosti in varnosti, vzajemnost v skupnosti, negativne in pozitivne posledice državnega posega na najrazličnejša področja. Da je avtor gospodarstvenik in da se na tem področju stalno izpopolnjuje ter ga odlično obvlada, se razbira iz mnogih esejev, kar daje tej publikaciji

svojski pečat. Tako ekonomski vidik poleg političnega zadobi novo razsežnost, osmislen z etičnega stališča. Temeljito so obravnavane teme kot lastninske pravice in dolžnosti, lastnina kot sredstvo, duhovnost in tvarnost, gospodarski napredek, osebne in družbene mere.

V mnogih esejih se prepletata politika in gospodarstvo, a s posebnim poudarkom na prvem vidiku. Pod to tematiko spadajo Kremžarjeva razmišljanja o zaupanju in nezaupanju v družbi, vzajemnost v skupnosti, republika in demokracija, razmerje med državo in Cerkvijo, strpnost in pogum v družbi, množična občila, itd.

Ta publikacija SKA, ki ni samo novost v slovenski literaturi, temveč jo tudi pogrešamo v španskem svetu, ima tudi to prednost, da se v tekstih dopolnjujeta univerzalnost tematike in stalna povezava na slovensko stvarnost. Močna prisotnost slovenske problematike je prisotna predvsem v poglavjih o Politični svobodi in slovenstvu, Naravne dani in svobodne odločitve in v Prispisu. V zaključnem članku nam dr. Kremžar predstavi pojem o Sloveniji brez meja, simboliziranega v Martinu Krpanu kot idealu svobodnih Slovencev.

Knjiga, kateri je okusno in moderno ilustriral naslovno stran arh. Jure Vombergar, nas vabi zaradi vsebine in jasnosti sloga k ponovnemu branju Kremžarjevih esejev, kjer je mnogo zanimivega in bogatega materiala za nadaljnja razglabljanja. Na kulturnem in političnem

področju je pa ta knjižni prispevek Kremžarjevih razmišljanj pričetek uresničevanja sanj o novi svobodni slovenski družbi.

Katica Cukjati

KAJ PRAVITE?

KAKO JE S KRIVDO JUDOV?

Ali imamo pravico metati na Jude vso krivdo za vse hudo na svetu? Ali ni to nekaka žalitev tudi za Boga—Človeka, ki je pripadal temu narodu?

Naravnost smešno bi bilo vso krivdo za zlo na svetu pripisovati Judom. Vsi grešniki in sicer sorazmerno s svojo grešnostjo smo odgovorni za zlo na svetu.

SOBOTNE VEČERNE MAŠE

Kateri bi bil zadosten vzrok, da gre človek v soboto zvečer k nedeljski maši?

Glede nedeljske svete maše pravi novi cerkveni zakonik: Zadosti vernik dolžnosti nedeljske svete maše, kjerkoli je pri njej navzoč, bodisi na nedeljo samo ali pa v soboto popoldan (oz. popoldne pred zapovedanim praznikom). Torej, že sama večja prikladnost in udobnost je zadosten razlog, da grem k maši v soboto namesto nedelje.

Lojze Kukovica

DUHOVNO ŽIVLJENJE

KJE JE KAJ

LETO 53

JUNIJ 1986

UVODNIK	Njih čast in naše poslanstvo (Marko Kremžar)	257
OB SMRTI MSGR. OREHARJA	Jože Velikonja, o msgr. Oreharju v „Ameriški domovini“	260
	„Nedelja“, cerkveni list krške škofije, o msgr. Oreharju	263
EVHARISTIČNO LETO	Sv. maša — najvišja hvalna in zahvalna daritev (Anton Nadrah)	265
	Evharistična pesem (Roža Gantar)	270
	Viri krščanskega življenja (Tajništvo za nekristjane)	293
NAŠA VPRAŠANJA	V jubilejnem letu Slovenske katoliške akcije (Stane Snoj-Milan Magister)	271
	Za rešetkami (France Pernišek)	284
	Mašniško posvečenje bogoslovca Antona Bidovca	310
	Kaj pravite? (Lojze Kukovica)	319
SODOBNA VPRAŠANJA	Mir in kapitulacija (Božidar Fink)	275
	Argentina pred razporoko? (Lojze Kukovica)	280
	Človekovo dostojanstvo v vesti (Alojzij Šuštar, nadškof)	291
ZA MLADINO	Pogovor s Heleno Loboda o Slovenski deklisški organizaciji (Milan Magister)	295
V DRUŽINI	Kdaj človek? (Vanja Kržan)	298
	Uvajanje otrok v skrivnost življenja, (Krščanski zakon)	301
MATI TEREZIJA	Maša in sv. obhajilo v njeni družbi (Lush Gjergji)	308
LEPOSLOVJE	Marijino zmagoslavje (Ludovik Ceglar) ...	264
	Pomladni tango (Vladimir Kos)	270
	Izgubljeni prijatelj (France Papež)	279
	Prijatelj, se spominjaš? (Rezi Marinšek) ..	289
	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	311
NOVA KNJIGA	Marko Kremžar, Obrisi družbene preosno-ve (Katica Cukjati)	317

AÑO 53

JUNIO 1986

Uvoženo iz Slovenije

Naši delavci na začasnem delu v tujini se vračajo v začasno tujino po začasnem bivanju v domovini.

— — —
Kadar je resnica predpisana, se ne sme prekoračiti določena količina.

— — —
In smo se malo po malo pririni-
li do sem. In se tako malo po ma-
lo od tu nikamor ne premaknemo.

— — —
Pri nas ni cenzure, kar pa neod-
govorni posamezniki izkoriščajo za
to, da povedo tudi tisto, česar se ne
sme.

— — —
Sli bomo naprej po naši poti. To-
da peš.

— — —
Ljudstvo je popolnoma neobve-
ščeno. Mrmra, čeprav imamo popol-
no svobodo govora.

— — —
Medtem ko se eni bojujejo za
obstaneč, se drugi bojujejo za ob-
staneč na položaju.

— — —
Naj vas ne skrbi! Bili smo že
v težjih položajih, pa nismo videli
izhoda.

— — —
Ko je osvojil oblast, se je delav-
ski razred umaknil s položaja.

— — —
Kaj pride po štiridesetih letih
revolucije? Enainštiridesto leto.

— — —
Služabniki vseh funkcionarjev,
združite se!

MALO ZA ŠALO . . .

Tatova se srečata na postaji.

„Kako kaj gre posel?“

„Kakor kdo vzame.“

— — —
„Slišal sem, da tvoja žena zadnje
čase je samo kitajske juhe.“

„Ja, res je.“

„Z rekanci?“

„Ne, s paličicami.“

— — —
Žena podari možu za god uro, ki
je za vodo neprepustna.

„Kako je lepa,“ se čudi mož.

„In za vodo nepropustna!“

„Ja, lahko jo boš pustil na roki
tudi, ko boš pomival posodo.“

— — —
„Kako to, da je vaš zet tolikokrat
v zaporu?“

„Zaradi prirojene napake.“

„Katere?“

„Ima predolge roke in prekrat-
ke noge?“

— — —
Star mož je rad pil, zato ga je
zdravnik trdo posvaril:

„Ali pustite pijačo ali pa boste
oslepel!“

„Star sem že in kar je lepega
na svetu, sem tako že videl,“ mu je
odgovoril vdano.

— — —
Fant dekletu: „Ti si moja Tr-
nuljčica.“

„Ja res: kadar kadar te vidim,
se me takoj loti spanec.“

— — —
„Veš, pivo človeka otopi!“

„A tako? Jaz sem pa vedno mi-
slil, da si abinent.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231.
Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. — ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

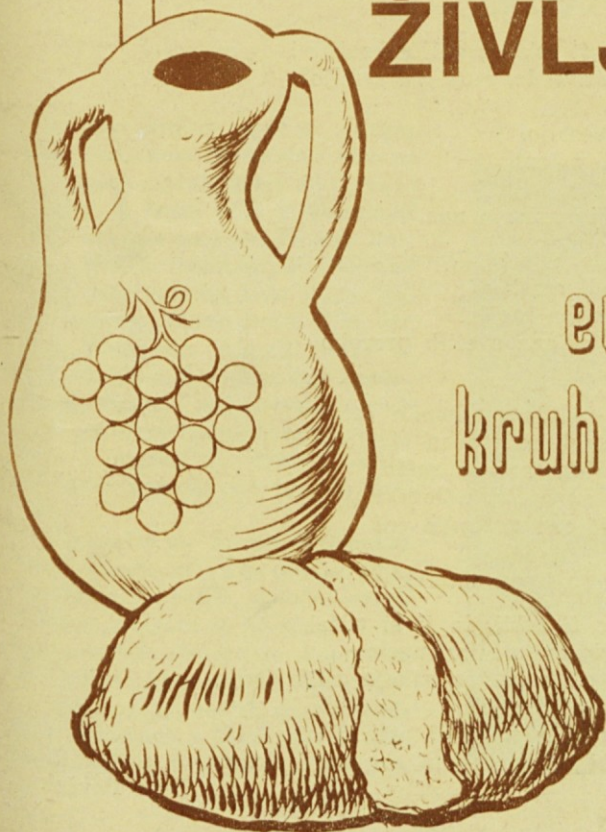
Naročnina v Argentini za leto 1986 (do 30. junija) ★ 25; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Stare, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Stare); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 223.231. Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

JULIJ

DUHOVNO ŽIVLJENJE 1986

evharistija
kruh življenja
in vez
edinosti

EL ABORTO ES UN CRIMEN

Ninguna motivación, por legítima que parezca, justifica el aborto directamente provocado, ni siquiera cuando pelagra la vida de la madre, o se sospecha que nacerá un niño disminuido. La Iglesia defiende, con firme convicción este derecho básico a la vida, incluso en estos casos extremos. "Nadie, ni siquiera el padre o la madre, pueden ponerse en lugar del niño, aunque se halle todavía en estado de embrión, para preferir en su nombre la muerte o la vida" (Decl. sobre aborto, 14).

La Iglesia, a quien Cristo le impuso el mandamiento del amor y de la misericordia, se siente urgida en conciencia, a defender la vida de estos niños, aun contra la opción de sus propios padres y el consejo de profesionales de la salud por el aborto. Es más lamentable que entre éstos haya quienes, se presten a practicarlo, movidos por el deseo de cuantiosas ganancias, y se convierten en profesionales y mercaderes de la muerte.

(Conferencia Episcopal Argentina)

NOVOROJENEMU

Pojdi, so ti rekli angeli dobrotljivi
in druge zvezde, stopi na zemljo
in živi
živim v veselje,
življenju v čast
in bodi
na zemlji namesto nas.

Kajti rečeno je in, človek, pomni:
ko se rodi otrok,
se krog neba razširi
in tedaj se ena svetlih prerokb
izpolni.

Tako se je sonce udomilo vate
že v materi, še preden si stopi v luč,
tako svetloba zori in raste
in sveti od znotraj človeku,
da bi biló eno ozvezdje več
odslej
s tvojim rojstvom na svetu.

Pojdi, so ti rekli, in ti si odšel
s popotnico zvezd in angelov
s kraja, od koder se odhaja v življenje
ali prihaja iz smrti,
in živi smo z mrtvimi peli,
kot da bi se izgubljeni sin vrnil domov.

Tone Pavček